

*Yr Llyfr Gweddi Gyffredin i'w arfer yn
yr Eglwys yng Nghymru*

TREFN AR GYFER
Y CYMUN BENDIGAID

2004

Hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru a Chorff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru 2004, 1984

Cyhoeddwyd gan Canterbury Press Norwich
(Argraffnod o'r Hymns Ancient & Modern Cyf,
elusen gofrestredig),
St Mary's Works, St Mary's Plain, Norwich, Norfolk, NR3 3BH
gwefan: www.scm-canterburypress.co.uk

Cedwir pob hawl. Am fanylion pellach gweler tudalennau 204, 206

Cyhoeddwyd yn gyntaf ym mis Medi 2004
Ailargraffwyd gyda chywiriadau ym mis Tachwedd 2004

Mae record o'r llyfr hwn ar gael yn y Llyfrgell Brydeinig

Argraffiad Allor: ISBN 1-85311-616-5

Argraffiad Sedd: ISBN 1-85311-617-3

Cynlluniwyd a chysodwyd mewn Perpetua
gan Simon Kershaw, [crucix](http://crucix.com), gwefan: www.crucix.com

Caligraffeg y clawr gan Shirley Norman
Cynllun y clawr gan Leigh Hurlock

Argraffwyd ym Mhrydain Fawr gan Biddles Cyf, gwefan: www.biddles.co.uk

Copyright © Church in Wales Publications and the
Representative Body of the Church in Wales 2004, 1984

Published by the Canterbury Press Norwich
(a publishing imprint of Hymns Ancient & Modern Limited,
a registered charity),
St Mary's Works, St Mary's Plain, Norwich, Norfolk, NR3 3BH
www.scm-canterburypress.co.uk

All rights reserved. For further copyright information see pages 205, 207

First published September 2004
Reprinted with corrections November 2004

A catalogue record for this book is available from the British Library

Altar edition: ISBN 1-85311-616-5

Pew edition: ISBN 1-85311-617-3

Designed and typeset in Perpetua
by Simon Kershaw at [crucix](http://crucix.com) www.crucix.com

Cover calligraphy by Shirley Norman
Cover design by Leigh Hurlock

Printed in Great Britain by Biddles Ltd www.biddles.co.uk

CYNNWYS

Rhagymadrodd	8
Trefn ar Gyfer y Cymun Bendigaid 2004	
Cynllun	12
Nodiadau	14
Canllawiau ar y Cymun gyda Phlant	20
Y Drefn	22
Atodiadau	86
Amlinelliad o'r Cymun Bendigaid	144
Trefn ar Gyfer y Cymun Bendigaid 1984	
Rhuddellau Cyffredinol	154
Y Drefn	156
Atodiadau	186
Cydnabyddiaethau	204

RHAGY MADRODD

Y mae awdurdodi'r *Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004* yn wasanaeth yn Llyfr Gweddi Gyffredin yr Eglwys yng Nghymru, a'i chyhoeddi yn y llyfr hwn, yn dwyn i ben broses hir a beichus o adolygu'r Cymun Bendigaid. Yr ydym ni, y bu a wnelom â'r gwaith, yn awr yn cyflwyno ffrwyth ein llafur i'w ddefnyddio gan ein cyd-eglwyswyr. Ein gweddi yw y bydd y ffurf newydd a diffiniadol hon ar y Cymun Bendigaid yn foddion addas i faethu a chryfhau pobl Crist ar y ddaear ac i roi gogoniant a moliant a diolch i'r un Duw tragwyddol, Tad, Mab ac Ysbryd Glân.

Y mae'r llyfr hwn yn cynnwys y testunau angenrheidiol ar gyfer gweinyddu'r Cymun Bendigaid yn ôl y drefn ddiffiniadol newydd. Er mwyn hwylustod, cynhwyswyd hefyd y *Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 1984* yng nghefn y llyfr.

✦ DAVID THOMAS

Cadeirydd, Pwyllgor Adolygu'r Cymun Bendigaid

TREFN AR GYFER
Y CYMUN BENDIGAID

2004

CYNLLUN

*Mae cynllun llawn y Cymun Bendigaid fel a ganlyn.
Cyfeirir at yr Atodiadau perthnasol.
Gweler y Nodiadau am y newidiadau a ganiateir.*

1 **DYFOD YNGHYD**

Cyfarchiad
Gweddi
Edifeirwch
Gloria
Colect

Atodiad I

2 **CYHOEDDI'R GAIR**

Darlleniad o'r Hen Destament
Salm
Darlleniad o'r Testament Newydd
Efengyl
Pregeth
Credo

Atodiad II

3 **YR YMBILIAD**

Anogaethau, Litani a ffurfiau gosod eraill,
Colectau Terfynol

Atodiad III

Atodiad IV

4 **Y TANGNEFEDD**

Atodiad V

5 **Y DIOLCH**

Atodiad VI

6 **Y CYMUN**

Atodiad VII

7 **YR ANFON ALLAN**

Atodiad VIII

AMLINELLIAD O FFURF AR GYFER Y CYMUN BENDIGAID

- 1 Deuwn Ynghyd yn Enw'r Arglwydd
- 2 Rhannwn Dangnefedd Duw
- 3 Cyhoeddwn Air Duw
- 4 Gweddiwn gyda'r Eglwys
- 5 Offrymwn Ddiolch
- 6 Rhannwn y Rhoddion
- 7 Awn Allan yn Nerth Duw

NODIADAU

- 1 Gorchuddir Bwrdd yr Arglwydd â lliain gwyn glân.
- 2 Darperir y bara a'r gwin ar gost y plwyf. Dylai'r bara fod yn fara gwenith wedi ei lefeinio neu'n groyw, a'r gwin yn win grawnwin pur y gellir ychwanegu ychydig o ddŵr ato.
- 3 Pan fo'r esgob yn bresennol, mae'n arferol iddo lywyddu yn y Cymun Bendigaid, a phregethu. Hyd yn oed pan nad yw'n llywyddu, ef sy'n datgan y Gollyngdod (1) a chyhoeddi'r Fendith (os bydd un).
- 4 Hyd y bo modd, dylai fod yn amlwg mai'r esgob neu'r offeiriad sy'n llywyddu dros holl wasanaeth yr Ewcharist er mwyn pwysleisio undod y gwasanaeth. Pan fo angen, gall diacon neu Ddarllenydd gymryd y gwasanaeth hyd at ddiwedd yr Ymbiliau (3), gan addasu'r Gollyngdod (1) trwy osod 'ni/ein' yn lle 'chwi/eich'.
- 5 Dyletswydd y diacon yw cyhoeddi'r Efengyl (2), darparu elfennau'r bara a'r gwin (5), gweinyddu'r Cymun Bendigaid (6) ac anfon allan y bobl (7). At hyn, gall y diacon gludo Llyfr yr Efengylau ar ddechrau'r gwasanaeth, pregethu (2) pan fo wedi ei drwyddedu i wneud hynny, ac arwain yr Ymbiliau (3).
- 6 Gweithred holl bobl Dduw yw'r Offeren. Mynegir gweinidogaeth aelodau'r gynulleidfa trwy gyfrwng eu rhan weithredol gydol y litwrgi, a thrwy i rai ohonynt ddarllen y darnau o'r Ysgrythur yn ystod Cyhoeddi'r Gair (2) ac arwain yr Ymbiliau (3). Gall Darllenydd trwyddedig bregethu, a gall cynorthwywyw ewcharistaidd trwyddedig gynorthwyo i weinyddu'r Cymun.
- 7 Dylid defnyddio'r Gloria in Excelsis (1) ar Suliau a gwyliau, ond gellir ei hepgor yn nhymhorau'r Adfent a'r Garawys. Dylid defnyddio'r Credo (2) ar Suliau a

gwyliau. Yn dilyn arferiad lleol, gellir lleoli'r Gyffes a'r Gollyngdod yn syth ar ôl yr Ymbiliau (3), a gellir dweud Gweddi'r Arglwydd yn adran 6 cyn y Gwahoddiad yn hytrach nag ar ôl y Weddi Ewcharistaidd.

- 8 Cyflwyno'r offeiriad y Colect (1) â'r gair 'Gweddiwn', wedyn gellir cael deisyfiad a chyfnod o ddistawrwydd, i'w dilyn gan y Colect.
- 9 Ar ddyddiau'r wythnos nad ydynt yn ddyddiau gŵyl, gellir hepgor un o'r ddau ddarlleniad cyntaf (2). Gellir cyflwyno'r darlleniadau o'r Hen Destament a'r Testament Newydd naill ai gyda'r geiriau, 'Darlleniad o ...' neu gyda chyfeiriad agoriadol: Llyfr, Pennod, Adnod (os nad yw'n adnod gyntaf). Gellir ychwanegu amlinelliaid byr o'r cyd-destun (nid crynodeb).
- 10 Gall diacon neu offeiriad sy'n cynorthwyo gyflwyno darlleniad yr Efengyl gyda'r cyfarchiad 'Yr Arglwydd a fo gyda chwi', a'r bobl yn ymateb 'A hefyd gyda thi'.
- 11 Mae'r Ymbiliau (3) yn eu hanfod yn gyfres o anogaethau neu ddeisyfiadau wedi eu ffurfio yn un weddi y gall pob un sydd yn bresennol gymryd rhan ynddi heb anhawster. Symlirwydd yw ei nod amgen.
- 12 Pan nad oes Cymun, bydd y gwasanaeth yn gorffen gyda'r Ymbiliau (3) i'w dilyn gan Weddi'r Arglwydd (5), y Gras, neu ddiwedd glo addas arall (gweler y Drefn ar gyfer y Foreol a'r Hwyrwl Weddi). Pan fydd y gwasanaeth i'w gyplysu â'r Foreol Weddi, yr Hwyrwl Weddi neu'r Litani, neu yn eu dilyn, cyfeirier at y nodiadau sydd gyda'r ffurf-wasanaeth.
- 13 Mae Gweddi Ewcharistaidd 5 wedi ei ffurfio yn y fath fodd fel na ddylid defnyddio rhaglithoedd priod (Atodiad v1) gyda hi.
- 14 Gellir rhagflaenu'r fonllef 'Bu farw Crist ...' yn y Gweddiâu Ewcharistaidd (5) gan eiriau priodol, er enghraifft 'Gadewch inni gyhoeddi dirgelwch y ffydd',

‘Mawr yw dirgelwch y ffydd’, ‘Iesu yw’r Arglwydd’.
Dylai geiriau rhagymadroddol o’r fath gael eu llefaru gan
y diacon neu, os nad oes diacon, gan yr offeiriad.

- 15 Dynodir amseroedd addas ar gyfer distawrwydd yn
nhestun y gwasanaeth. Mae distawrwydd hefyd i’w
gymeradwyo, fel sy’n addas, ar ôl y Bregeth (2) ac adeg
yr Ymbiliau (3).
- 16 Rhoddir cyfarwyddyd syml ar gyfer sefyll, eistedd,
penlinio yn nhestun y gwasanaeth er y gellir newid hyn i
gydweddu â gofynion lleol; dylai’r bobl sefyll bob tro ar
gyfer yr Efengyl; nid oes angen symud ar gyfer darllen y
Colect (1) na thrwy adran 5.
- 17 Gellir darllen gostegion priodas neu’r cyhoeddiadau naill
ai ar ddechrau’r gwasanaeth neu cyn yr Ymbiliau (3), neu
yn syth ar ôl y Weddi Ôl-Gymun (7).
- 18 Mae ffurf ar gyfer Cyffes a Gollyngdod unigol ar gael yn
Atodiad ix.

CANLLAWIAU
AR GYFER GWEINYDDU'R CYMUN BENDIGAID
GYDA PHLANT

- 1 Dylai pob gweinyddiad o'r Cymun adlewyrchu undod holl Gorff Crist.
- 2 Pan fo nifer sylweddol o blant yn bresennol, gellir cwtogi a symleiddio'r Dod Ynghyd (1) trwy hepgor y gweddïau 'Dad y gogoniant' a 'Dad nefol, y mae pob calon yn agored i ti', a gellir dewis rhwng y Kyrie a'r Gloria, y cyntaf i'w ddefnyddio yn ystod yr Adfent a'r Garawys, yr ail ar adegau eraill.
- 3 Dylid bod yn hyblyg iawn a defnyddio dychymyg sylweddol ynghylch nifer, hyd a chyflwyniad y darlleniadau (2). Serch hynny, dylid bob amser gynnwys darlleniad o'r Efengyl.
- 4 Gall y ffurf arall ar y Credo yn Atodiad 11 gymryd lle Credo Nicea neu Gredo'r Apostolion ar yr adegau hyn.
- 5 Argymhellir defnyddio Gweddïau Ewcharistaidd 6 a 7 (Adran 5) gyda phlant o'r oedran a nodir.
- 6 Os ychydig o'r rhai sydd yn bresennol sydd wedi derbyn Cymun, gellir defnyddio gweddi arall briodol yn lle'r rhai sy'n cael eu rhoi (7). Mae rhai o'r Gweddïau o Ymgysgriad yn y Drefn ar gyfer y Foreol a'r Hwylol Weddi yn addas i'r diben hwn.
- 7 Ni ddylai'r ymatebion amrywio fel arfer.
- 8 Er ei bod yn eithriadol bwysig fod pawb sy'n cymuno yn eu paratoi eu hunain yn fanwl cyn derbyn y Cymun, dylid rhoi sylw arbennig i gynorthwyo plant i wneud hynny.

TREFN AR GYFER Y CYMUN BENDIGAID

I Y DOD YNGHYD

Gellir canu emyn, salm neu anthem.

[Sefyll]

Yn enw'r Tad,
a'r Mab,
a'r Ysbryd Glân.
Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi
a'th gadw di yng nghariad Crist.

Neu yn nhymor y Pasg

Alelwia! Atgyfododd Crist.

Atgyfododd yn wir. Alelwia!

Naill ai

**Dad y gogoniant, sanctaidd a thragwyddol,
edrych arnom yn awr mewn gallu a thrugaredd.
Bydded i'th nerth orchfygu ein gwendid,
i'th lewyrch oleuo ein dallineb,
ac i'th Ysbryd ein denu at y cariad hwnnw
sy'n cael ei ddangos a'i gynnig inni gan dy Fab,
ein Gwardwr Iesu Grist. Amen.**

Neu

**Dad nefol, y mae pob calon yn agored i ti.
Ni allwn guddio un dim oddi wrthyt.
Glanha ni â fflam dy Ysbryd Glân
er mwyn inni dy garu a'th addoli'n ffyddlon,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.**

*Gellir defnyddio y Kyriau neu adran arall o Atodiad 1,
tudalennau 86–96.*

[Penlinio]

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd, trugarha.

Crist, trugarha.

Crist, trugarha.

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd, trugarha.

Distawrwydd.

Dad nefol,
yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.
Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.
Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddeua inni'r cwbl a aeth heibio
ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni. Amen.

Yr Hollalluog Dduw,
sy'n maddau i bawb sy'n wir edifeiriol,
a drugarhao wrthyich, a'ch rhyddhau o bechod,
eich cadarnhau mewn daioni
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Gloria in Excelsis

[Sefyll]

Gogoniant yn y goruchaf i Dduw,
ac ar y ddaear tangnefedd i'r rhai sydd wrth ei fodd.
Moliannwn di, bendithiwn di,
addolwn di, gogoneddwn di,
diolchwn i ti am dy fawr ogoniant.
Arglwydd Dduw, Frenin nefol,
Dduw Dad Hollalluog.

O Arglwydd, yr Unig Fab, Iesu Grist;
O Arglwydd Dduw, Oen Duw, Fab y Tad,
sy'n dwyn ymaith bechod y byd,
trugarha wrthym;
tydi sy'n eistedd ar ddeheulaw Duw Dad,
derbyn ein gweddi.

Oherwydd ti yn unig sy'n Sanctaidd;
ti yn unig yw'r Arglwydd;
ti yn unig, O Grist, gyda'r Ysbryd Glân,
sydd Oruchaf yng ngogoniant Duw Dad. Amen.

Colect y Dydd

Gweddiwn.

2 CYHOEDDI'R GAIR

Gellir defnyddio salm, emyn neu gân briodol ar ôl y darlleniad cyntaf, neu ar ôl yr ail ddarlleniad, neu ar ôl y ddau.

O flaen y ddau ddarlleniad cyntaf dywed y darllenydd
Darlleniad o...

Bydd distawrwydd ar ôl y ddau ddarlleniad.

Wedyn gall y darllenydd ddweud
Naill ai
Gwrandewch ar yr hyn y mae'r Ysbryd
yn ei ddweud wrth yr eglwys.
Diolch a fo i Dduw.

Neu
Dyma air yr Arglwydd.
Diolch a fo i Dduw.

Darlleniad o'r Hen Destament [Eistedd]

(Salm)

Darlleniad o'r Testament Newydd

Yr Efengyl Sefyll

Dywed y darllenydd
Gwrandewch Efengyl Crist yn ôl Sant ...
Gogoniant i ti, O Arglwydd.

Ar ôl yr Efengyl dywed y darllenydd
Dyma Efengyl yr Arglwydd.
Moliant i ti, O Grist.

Y Bregeth [Eistedd]

Credo Nicea

Credwn yn un Duw,
Y Tad, yr hollalluog,
gwneuthurwr nef a daear,
a phob peth gweledig ac anweledig.

Credwn yn un Arglwydd Iesu Grist,
unig Fab Duw,
a genhedlwyd gan y Tad cyn yr holl oesoedd,
Duw o Dduw, Llewyrch o Lewyrch,
gwir Dduw o wir Dduw,
wedi ei genhedlu, nid wedi ei wneuthur,
yn un hanfod â'r Tad,
a thrwyddo ef y gwnaed pob peth.
Er ein mwyn ni ac er ein hiachawdwriaeth
disgynnodd o'r nefoedd;
trwy nerth yr Ysbryd Glân daeth yn gnawd o Fair Forwyn,
ac fe'i gwnaed yn ddyn,
Fe'i croeshoeliwyd drosom dan Pontius Pilat.
Dioddefodd angau ac fe'i claddwyd.
Atgyfododd y trydydd dydd yn ôl yr Ysgrythurau,
ac esgynnodd i'r nef,
ac y mae'n eistedd ar ddeheulaw'r Tad.
A daw drachefn mewn gogoniant
i farnu'r byw a'r meirw:
ac ar ei deyrnas ni bydd diwedd.

Credwn yn yr Ysbryd Glân,
yr Arglwydd, rhoddwr bywyd,
sy'n deillio o'r Tad a'r Mab,
ac ynghyd â'r Tad a'r Mab
a gydaddolir ac a gydogoneddir,
ac a lefarodd trwy'r proffwydi.
Credwn yn un Eglwys lân gatholig ac apostolig.
Cydnabyddwn un bedydd er maddeuant pechodau.
A disgwyliwn am atgyfodiad y meirw,
a bywyd y byd sydd i ddyfod.
Amen.

*Gellir defnyddio Credo'r Apostolion (gweler Atodiad II, tudalen 98)
yn lle Credo Nicea.*

3 YR YMBILIAU

Naill ai

Gofynnir i bawb sy'n bresennol weddio.

Fel arfer mae'r Ymbiliau'n cynnwys y canlynol a gallant ddilyn y drefn hon

- ▶ *yr Eglwys, yn fyd-eang ac yn lleol, gan gynnwys yr esgob a'r clerigion*
- ▶ *y greadigaeth, cenhedloedd y byd, ein cenedl ni*
- ▶ *y rhai sydd mewn unrhyw angen*
- ▶ *y gymuned leol*
- ▶ *cymundeb y saint.*

Dylid cadw distawrwydd ar ôl pob anogaeth.

Gellir defnyddio ymatebion priodol, er enghraifft
Arglwydd, yn dy drugaredd,
gwrando ein gweddi.

Arglwydd, clyw ni
Arglwydd, yn rasol clyw ni.

Gweddiwn arnat ti, o Arglwydd.
Arglwydd, trugarha.

Mae'r weddi'n cloi â cholect addas a adroddir gan yr offeiriad
(Atodiad IV) neu â'r canlynol

Dad trugarog,
derbyn y gweddiâu hyn
er mwyn dy Fab,
ein Gwaredwr Iesu Grist. Amen.

Neu

Unrhyw un o'r ffurfiau a argraffwyd yn Atodiad III,
tudalennau 100–106.

Neu

Unrhyw un o'r Litanïau Byrrach o'r Drefn ar gyfer y Foreol a'r
HwyrrolWeddi.

Yna gellir adrodd un o'r gweddiau a ganlyn

Naill ai

Nid ydym yn rhyfygu dyfod at dy fwrdd di yma,
Arglwydd trugarog,
gan ymddiried yn ein cyfiawnder ein hunain,
ond yn dy aml a'th ddirfawr drugareddau di.
Nid ydym yn deilwng
gymaint ag i gasglu'r briwsion dan dy fwrdd di,
ond yr un Arglwydd wyt ti
a pherthyn i ti drugarhau bob amser.
Caniatâ i ni, gan hynny, Arglwydd grasol,
felly fwyta cnawd dy annwyl Fab Iesu Grist
ac yfed ei waed ef,
fel y trigom byth ynddo ef
ac yntau ynom ninnau.
Amen.

Neu

O Arglwydd Iesu Grist,
yr wyt yn ein denu a'n croesawu ni,
wedi ein gwacáu o bob balchder
ac yn newynu am dy ras,
i'th wledd hon, gwledd dy deyrnas.
Dim ond yma wrth dy fwrdd di, O Arglwydd,
y cawn yr ymborth y mae
ein heneidiau'n llefain amdano.
Nertha ni a phortha ni, Arglwydd da,
fel, trwy'r bara hwn a'r gwin hwn ac ynddynt,
y daw dy gariad i gwrdd â ni
ac y bydd i'th fywyd ein gwneud yn gyflawn
yn nerth a gogoniant dy deyrnas.
Amen.

4 Y TANGNEFEDD

Gellir darllen brawddeg o'r Ysgrythur o Atodiad v.

Tangnefedd yr Arglwydd a fo gyda chwi bob amser.
A hefyd gyda thi.

Gellir cyfnewid arwydd tangnefedd.

Gellir canu emyn, salm neu anthem.

Pan wneir casgliad fe'i dygir at yr offeiriad.

5 Y DIOLCH

Cymer yr offeiriad y bara a'r cwpan.

Gall yr offeiriad ddweud naill ai
Dathlwn gyda'n gilydd roddion a gras Duw.
Cymerwn y bara hwn,
cymerwn y gwin hwn
i ddilyn esiampl Crist
ac i ufuddhau i'w orchymyn.

Neu ynteu gall foli Duw am ei roddion yn y geiriau hyn
(nad ydynt i'w defnyddio gyda Gweddï Ewcharistaidd 1)
Bendigedig wyt ti, Arglwydd Dduw yr holl greadigaeth.
Trwy dy ddaioni y mae gennym y bara hwn i'w offrymu,
rhodd y ddaear a gwaith dwylo dynol.
Fe ddaw i ni yn fara'r bywyd.
Bendigedig fyddo Duw am byth.

Bendigedig wyt ti, Arglwydd Dduw yr holl greadigaeth.
Trwy dy ddaioni y mae gennym y gwin hwn i'w offrymu,
ffrwyth y winwydden a gwaith dwylo dynol.
Fe ddaw i ni yn ddiod ysbrydol.
Bendigedig fyddo Duw am byth.

Defnyddir un o'r Gweddïau Ewcharistaidd canlynol.

Gweddi Ewcharistaidd 1

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.
Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

Bendigedig wyt ti, Arglwydd ein Duw, Brenin y bydysawd:
ti sy'n dwyn allan fara o'r ddaear.
Bendigedig fyddo Duw am byth.

Bendigedig wyt ti, Arglwydd ein Duw, Brenin y bydysawd:
ti sy'n creu ffrwyth y winwydden.
Bendigedig fyddo Duw am byth.

Gwenith a grawnwin, y bara hwn a'r gwin hwn,
rhan ydynt o gyfoeth dy ddaear.
**Teilwng wyt ti, O Arglwydd ein Duw,
i dderbyn gogoniant ac anrhydedd a moliant,
oherwydd ti a greodd bob peth
a thrwy dy ewyllys y maent yn bod.**

Diolchwn i ti, O Dad,
am i ti ein llunio ar dy ddelw dy hun,
gan ein creu yn wryw ac yn fenyw,
a'n caru ni er inni wrthryfela i'th erbyn.
Uwchlaw pob dim, rhown ddiolch i ti am dy Fab, Iesu Grist.

Hepgorir y canlynol pan ddefnyddir rhaglith briod
Rhoddaist ef i fod yn Waredwr y byd.
fe'i ganwyd o Fair Forwyn
bu'n byw ar y ddaear yn ufudd i ti,
gan ddioddef angau ar y groes dros ein pechodau.
Atgyfodaist ef oddi wrth y meirw mewn gogoniant;
trwyddo ef anfonaist yr Ysbryd fel yr addawodd.

Gellir cynnwys rhaglith briod yma (Atodiad VI).

Rhown ddiolch i ti am y gobaith bywiol
a roddaist i ni yn Iesu Grist ein Harglwydd,
ac yr ydym yn ei foli ef â'n gwefusau ac yn ein bywydau,
gan ddweud / gan ganu:

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchaf.**

Dad cariadus,
molwn di am i'n Harglwydd Iesu Grist,
ar y noson cyn iddo farw, gymryd bara a rhoi diolch i ti.
Fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion gan ddweud,
Cymerwch, bwytechwch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch:
gwnewch hyn er cof amdanaf.
Ac ar ôl swper cymerodd y cwpan, diolchodd i ti,
ac wrth ei roi i'w ddisgyblion, dywedodd,
Yfwch o hwn, bawb ohonoch;
hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd,
a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau:
gwnewch hyn, bob tro yr yfwch ef,
er cof amdanaf.

Felly, gyda'r rhoddion sanctaidd hyn,
dathlwn iddo ei offrymu ei hun
unwaith ac am byth ar y groes,
llawenhawn yn ei atgyfodiad a'i ddyrchafael gogoneddus,
a disgwyliwn ei ddyfodiad drachefn:

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

O Dad, derbyn yr offrwm hwn,
ein dyletswydd a'n gwasanaeth,
y goffadwriaeth hon o Grist dy Fab ein Harglwydd.
Anfon dy Ysbryd Glân arnom ac ar dy roddion hyn
iddynt fod i ni yn gorff a gwaed dy Fab.
A chaniatâ i ni, sy'n bwyta'r bara hwn,
ac yn yfed o'r cwpan hwn,
gael, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef,
gyhoeddi gogoniant dy enw
ac ymuno yn eu hemyn diderfyn o fawl:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth,
nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

Distawrwydd.

Mae'r gwasanaeth yn parhau ar dudalen 76.

Gweddi Ewcharistaid 2

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.
Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

Y gwir a'r bywiol Dduw,
ffynhonnell bywyd yr holl greadigaeth,
gwnaethost ni ar dy ddelw dy hun.
Rhown ddiolch i ti bob amser ac ym mhob lle
trwy Iesu Grist ein Harglwydd:

Hepgorir y canlynol pan ddefnyddir rhaglith briod

Yn dy gariad atom,
ac yng nghyflawniad yr amser,
anfonaist dy Fab i fod yn Waredwr;
daeth y Gair yn gnawd,
bu'n byw yn ein plith a gwelsom ei ogoniant.
Dros ein pechodau ni a phechodau'r holl fyd
dioddefodd angau ar y Groes.
Atgyfodaist ef i fywyd mewn buddugoliaeth
a'i ddyrchafu mewn gogoniant.
Trwyddo ef yr wyt yn anfon dy Ysbryd Glân ar dy Eglwys
a'n gwneud ni yn bobl i ti.

Gellir cynnwys rhaglith briod yma (Atodiad VI).

Felly, gydag angylion ac archangylion,
a holl gwmpeni'r nef
molwn dy enw gogoneddus:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth,
nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchaf.**

Bendigedig wyt ti, Dduw hollalluog,
am i'r Arglwydd Iesu,
y nos y bradychwyd ef,
gymryd bara,
ac wedi rhoi diolch i ti,
fe'i torrodd, a'i roi i'w ddisgyblion a dweud,
Cymerwch, bwytechwch; hwn yw fy nghorff
a roddir drosoch:
gwnewch hyn er cof amdanaf.
Yr un modd, ar ôl swper fe gymerodd y cwpan;
ac wedi rhoi diolch i ti,
fe'i rhoddodd iddynt a dweud,
Yfwch hwn, bawb;
y cwpan hwn yw'r cyfamod newydd yn fy ngwaed i
a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau:
gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef
er cof amdanaf.

[Gadewch inni gyhoeddi dirgelwch y ffydd:]

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Felly, Dduw cariadus,
gan goffáu aberth Crist dy Fab
unwaith am byth ar y groes
a buddugoliaeth ei atgyfodiad,
gofynnwn i ti dderbyn ein haberth hwn o foliant.

Anfon dy Ysbryd Glân arnom ni ac ar y rhoddion hyn
er mwyn inni gael ein porthi
    â chorff a gwaed dy Fab
a'n llenwi â'th fywyd a'th ddaioni.
Una ni yng Nghrist a rho inni dy dangnefedd
er mwyn inni gyflawni dy waith
    a bod yn gorff iddo ef yn y byd.

Trwyddo ef, gydag ef, ac ynddo ef,
yn undod yr Ysbryd Glân,
Dad hollalluog,
eiddot ti yw'r holl anrhydedd a gogoniant
yn oes oesoedd.
Amen.

Distawrwydd.

Mae'r gwasanaeth yn parhau ar dudalen 76.

Gweddi Ewcharistaid 3

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.
Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

Iawn yn wir,
ein dyletswydd a'n llawenydd
bob amser ac ym mhob lle yw rhoi diolch a moliant i ti,
Dad sanctaidd, Frenin nefol, hollalluog a bythfywiol Dduw,
trwy Iesu Grist dy unig Fab ein Harglwydd:

Hepgorir y canlynol pan ddefnyddir rhaglith briod

Ef yw dy Air tragwyddol:
trwyddo ef y creaiſt y cyfanfyd
a'n llunio ni wŷr a gwragedd ar dy ddelw dy hun.
Anfonaist ef i fod yn Waredwr inni,
wedi ei eni o Fair trwy nerth yr Ysbryd.
Ar y groes estynnodd yn llydan freichiau ei drugaredd,
a'n cofleidio yn ei gariad perffaith,
gan dministrio grym drygioni, dioddefaint ac angau.
Ar y dydd cyntaf o'r wythnos
atgyfodaist ef oddi wrth y meirw
gan agor inni ddrws bywyd tragwyddol.
Trwyddo ef rhoddaist inni dy Ysbryd sanctaidd a bywiol,
a gwnaethost ni yn feibion a merched i ti dy hun.

Gellir cynnwys rhaglith briod yma (Atodiad VI).

Felly, gydag angylion ac archangylion,
a holl gwmpeini'r nef
cyhoeddwn dy enw mawr a gogoneddus,
gan dy foli bob amser a dweud:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth,
nef a daear sy'n llawn o'rh ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd
Hosanna yn y goruchaf.**

Clyw ni, Dad nefol,
trwy Iesu Grist dy Fab ein Harglwydd.
Trwyddo ef derbyn ein haberth o foliant,
a chaniatâ, trwy nerth dy Ysbryd,
i'r rhoddion hyn o fara a gwin fod i ni
    ei gorff a'i waed ef;
y nos y bradychwyd ef,
cymerodd fara a rhoi diolch i ti;
fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud,
Cymerwch, bwytechw; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch.
Gwnewch hyn er cof amdanaf.
Yr un modd, ar ôl swper,
cymerodd y cwpan a rhoi diolch i ti;
fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud,
Yfwch o hwn, bawb;
oherwydd hwn yw fy ngwaed i, gwaed y cyfamod newydd,
a dywelltir drosoch a thros lawer
er maddeuant pechodau.
Gwnewch hyn, bob tro yr yfwch ef,
er cof amdanaf.

[Gadewch inni gyhoeddi dirgelwch y ffydd:]

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Felly, O Dad,
gan gofio angau achubol ac atgyfodiad dy Fab,
offrymwn i ti mewn diolch y bara hwn a'r cwpan hwn,
dy roddion inni,
a diolchwn i ti am ein cyfrif yn deilwng
i sefyll yn dy wŷydd a'th wasanaethu.

Anfon dy Ysbryd Glân ar bawb ohonom
sy'n rhannu'r bara hwn a'r cwpan hwn.
Cryfha ein ffydd, gwna ni'n un
a chroesawa ni a'th holl bobl
i deyrnas ogoneddus dy Fab.

Trwyddo ef, gydag ef, ac ynddo ef,
yn undod yr Ysbryd Glân
eiddot ti, Dad hollalluog,
yw'r holl anrhydedd a'r gogoniant
yn oes oesoedd.

Amen.

Distawrwydd.

Mae'r gwasanaeth yn parhau ar dudalen 76.

Gweddi Ewcharistaidd 4

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.
Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

Iawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd
bob amser ac ym mhob lle
yw diolch i ti, Dad Sanctaidd,
hollalluog a bythfywiol Dduw,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

*Gellir cynnwys rhaglith briod yma (Atodiad VI);
fel arall, ar y Suliau*

Naill ai

Gan mai ef yw ein harchoffeiriad mawr,
a'n rhyddhaodd o'n pechodau
ac a'n gwnaeth yn offeiriadaeth frenhinol
yn dy wasanaethu di, ein Duw a'n Tad.

Neu

Sydd trwy ei angau ei hun
wedi dinistrio angau
a thrwy ei atgyfodiad i fywyd
wedi adfer i ni fywyd tragwyddol.

Felly, gyda llu'r angylion
a holl gwmpeni'r nef,
cyhoeddwn ogoniant dy enw
ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth,
nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchaf.**

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw,
Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd.
Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun,
ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno
a syrthio'n brin o'th ogoniant.

Rhoddwn ddiolch i ti
am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni;
fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub,
a'i atgyfodi oddi wrth y meirw
fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn,
dy roddion inni,
fel y bônt i ni
yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara
ac, wedi rhoi diolch,
fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud,
Cymerwch, bwytechw; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch:
gnewch hyn er cof amdanaf.
Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan,
ac, wedi rhoi diolch,
fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud,
Yfwch o hwn bawb,
oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd
a dywelltir drosoch a thros lawer
er maddeuant pechodau:
gnewch hyn bob tro yr yfwch ef
er cof amdanaf.

[Gadewch inni gyhoeddi dirgelwch y ffydd:]

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad,
yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab.
Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus,
a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad,
a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant,
deuwn â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti.

Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.
Adfer ac adfywia dy holl bobl,
adnewyddda ni a phawb y gweddiwn trostynt
â'th ras a'th fendith nefol
a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint
i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab,
ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef,
yn undod yr Ysbryd Glân,
eiddot ti, Dad hollalluog,
yw pob anrhydedd a gogoniant,
yn oes oesoedd.

Amen.

Distawrwydd.

Mae'r gwasanaeth yn parhau ar dudalen 76.

Gweddï Ewcharistaidd 5

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.
Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

I ti y perthyn addoliad a mawl, O Dad,
bob amser ac ym mhob lle.
Ti biau bob gallu.
Ti a greodd y nefoedd a sefydlu'r ddaear;
ti sy'n cynnal pob peth sy'n bod.
Yng Nghrist dy Fab y mae ein bywyd ni a'th fywyd dithau
yn cael eu dwyn ynghyd a'u cyfnewid yn rhyfeddol.
Ymgartrefodd ef gyda ni
fel y bo i ni fyw am byth ynot ti.
Trwy dy Ysbryd Glân
yr wyt yn ein galw i enedigaeth newydd
mewn creadigaeth a adferwyd gan gariad.
Yn blant dy bwrpas achubol cyflwynwn i ti ein mawl,
gydag angylion ac archangylion a chwmpeni'r nef,
gan ganu emyn dy ogoniant diddiwedd:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth.
Nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchaf.**

Y gogoniant a'r diolch a fo i ti, Dad cariadus,
am roi dy Fab a anwyd yn gnawd fel ninnau.
Ef yw'r gair sy'n bodoli y tu hwnt i amser,
y ffynhonnell a'r diben terfynol,
sy'n cyfannu popeth a wnaed.
Yn ufudd i'th ewyllys bu farw ar y groes.
Trwy dy allu codaist ef o farw'n fyw.
Torrodd rwymau drygioni a rhyddhau dy bobl
i fod yn gorff iddo ef yn y byd.

Y nos y traddodwyd ef i farwolaeth,
gan wybod fod ei awr wedi dod,
ac wedi caru ei eiddo ei hun, fe'u carodd hyd y diwedd.
Wrth swpera gyda'i ddisgyblion
cymerodd fara a rhoi diolch i ti.
Fe'i torrodd, a'i roi iddynt gan ddweud:
Cymerwch, bwytwch.
Hwn yw fy nghorff: fe'i torrir drosoch chwi.
Ar ôl swper, cymerodd y cwpan;
diolchodd i ti, a'i roi iddynt gan ddweud:
Yfwch hwn, bawb.
Hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd,
a dywelltir drosoch, a thros bawb,
er maddeuant pechodau.
Gwnewch hyn er cof amdanaf.

[Gadewch inni gyhoeddi dirgelwch y ffydd:]

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Ufuddhawn yn awr i orchymyn dy Fab.
Cofiw'n ei ddioddefaint bendigedig a'i farwolaeth,
ei atgyfodiad gogoneddus a'i ddyrchafael;
a disgwyliwn am ddyfodiad ei Deyrnas.
Wedi ein huno ag ef, offrymwn i ti y rhoddion hyn
a ninnau gyda hwy, yn un aberth, sanctaidd, a bywiol.

Gwrando ni, drugarocaf Dad,
ac anfon dy Ysbryd Glân arnom
ac ar y bara hwn a'r gwin hwn,
fel, dan gysgod ei allu bywiocaol ef,
y byddant yn gorff a gwaed dy Fab,
ac y bydd i ni gael ein tanio â fflam dy gariad
a'n hadnewyddu i wasanaeth dy Deyrnas.

Cynorthwya ni, a fedyddiwyd i gymdeithas corff Crist
i fyw ac i weithio er mawl a gogoniant i ti;
boed i ni gyd-dyfu mewn undod a chariad
nes yn y diwedd, yn dy greadigaeth newydd,
yr awn i mewn i'n hetifeddiaeth
yng nghwmni'r Forwyn Fair,
yr apostolion a'r proffwydi,
a phob un o'n brodyr a'n chwiorydd,
y byw a'r ymadawedig,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef,
yn undod yr Ysbryd Glân,
Dad hollalluog, eiddot ti yw'r holl anrhydedd
a gogoniant,
yn oes oesoedd.
Amen.

Distawrwydd.

Mae'r gwasanaeth yn parhau ar dudalen 76.

Gweddi Ewcharistaidd 6

Addas i'w defnyddio pan fo nifer sylweddol o blant o dan 7 oed yn bresennol.

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.
Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

Diolch i ti, o Dad,
am ein gwneud ni a'r byd sy'n llawn rhyfeddod.
Lle bynnag yr ydym ni yn dy fyd di,
fe ddylem bob amser ddiolch i ti,
trwy Iesu Grist, dy Fab.

[Fe fu Iesu yn byw fel un ohonom ni;
Fe fu Iesu farw ar y Groes trosom ni;
Mae Iesu'n fyw am i ti roi bywyd iddo unwaith eto;
Mae Iesu gyda ni yn awr.]

Felly, gyda'r angylion a phawb yn y nefoedd,
adroddwn / canwn gyda'n gilydd:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth,
Nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dod yn enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchaf.**

O Dad mawr a rhyfeddol,
cofiwn pan gafodd Iesu swper gyda'i ffrindiau
y noson cyn ei farw,
fe gymerodd y bara a diolch i ti,
fe'i torrodd, a'i roi i'w ffrindiau a dweud:
Cymerwch hwn a'i fwyta – dyma fy nghorff,
a roddir trosoch chwi.

Gwnewch hyn i gofio amdanaf.
Ar ôl swper, fe gymerodd Iesu y cwpan gwin;
diolchodd i ti, a'i roi i'w ffrindiau a dweud:
Yfwch o'r cwpan hwn bob un ohonoch,
am mai hwn yw fy ngwaed –
yr addewid newydd o gariad Duw.
Gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef
i gofio amdanaf.

Gyda'n gilydd cofiwn fod Iesu bob amser gyda ni
a dweud / a chanu:

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Felly, Dad cariadus,
gan gofio cymaint y carodd Iesu ni,
fe ddylem ninnau ei garu ef.
Anfon dy Ysbryd Glân, yn dirion fel colomen,
arnom ni ac ar y rhoddion hyn,
fel y gallwn ni, a phob un sy'n bwyta'r
bara hwn ac yn yfed y gwin hwn,
corff a gwaed Iesu,
fod yn llawn o'th fywyd a'th ddaioni.
Helpa ni i gyd i gerdded law yn llaw â Iesu
ac i fyw ein bywydau er ei fwyn ef.

Ti, O Dad, biau bob anrhydedd a gogoniant,
trwy Iesu, dy Fab,
a'r Ysbryd Glân:
yn un Duw, yn oes oesoedd.
Amen.

Distawrwydd.

Trown i dudalen 76.

Gweddi Ewcharistaidd 7

Addas i'w defnyddio pan fo nifer sylweddol o blant rhwng 7 ac 11 oed yn bresennol.

Yn lle'r Rhaglith Briod [Trwyddo ef fe'n gwnaethost ni ...], gall tri neu bedwar plentyn bob un ddarllen yn uchel frawddeg fer o ddiolchgarwch am gariad Duw yng Nghrist.

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.
Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

Y mae bob amser yn iawn,
lle bynnag y byddwn ni,
i roi diolch a moliant i ti,
Dduw ein Tad a'n Brenin am byth,
trwy Iesu Grist, dy Fab.

[Trwyddo ef fe'n gwnaethost ni a'r bydysawd cyfan.
Pan ddaeth dy Ysbryd Glân at Mair,
fe anwyd Iesu yn un ohonom ni.
Fe'n carodd ni gymaint fel iddo farw trosom ni;
ar Ddydd y Pasg codaist ef o farw'n fyw;
gan goncro marwolaeth a drygioni am byth.
Ar y Pentecost, rhoddaist yr Ysbryd Glân,
fel yr addawodd Iesu,
i'n helpu ni i fyw yn blant i ti.]

Felly, yma ar y ddaear,
a chyda'r angylion a'r archangylion
a phawb yn y nefoedd
moliannwn dy enw *a dweud / a chanu*:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth,
Nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dod yn enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchaf.**

O Dad yn y nefoedd,
gwrando'r weddi a gyflwynwn yn enw Iesu;
trwy nerth yr Ysbryd Glân, yn dirion fel colomen,
bydded y bara hwn a'r gwin hwn i ni
yn gorff a gwaed Iesu.

O Dad, cofiwn
pan gafodd Iesu swper gyda'i ffrindiau
y noson cyn ei farw,
fe gymerodd y bara, a diolch i ti;
fe'i torrodd, a'i roi i'w ffrindiau a dweud:
Cymerwch hwn a'i fwyta – dyma fy nghorff,
a roddir drosoch chi.

Gwnewch hyn i gofio amdanaf.
Ar ôl swper, fe gymerodd Iesu y cwpan gwin;
diolchodd i ti, a'i roi i'w ffrindiau a dweud:
Yfwch o'r cwpan hwn bob un ohonoch,
am mai hwn yw fy ngwaed –
yr addewid newydd o gariad Duw.
Gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef
i gofio amdanaf.

Gyda'n gilydd cofiwn fod Iesu bob amser gyda ni
a dweud / a chanu:

**Bu farw Crist.
Atgyfododd Crist.
Daw Crist mewn gogoniant.**

O Dad, wrth inni gofio dy Fab, Iesu Grist,
a fu farw ar y Groes ac a atgyfododd,
offrymwn i ti y rhoddion hyn,
a'r holl roddion yr wyt ti'n eu rhoi
mor hael inni.

Anfon dy Ysbryd Glân i fod gyda ni
a phawb sy'n rhannu'r bara hwn ac yn yfed o'r cwpan hwn.
Helpa ni i ymddiried ynot ti,
tyrd â ni'n nes at ein gilydd a'n croesawu
gyda dy holl bobl
i deyrnas ogoneddus Iesu.

Ti, o Dad, biau bob anrhydedd a gogoniant,
trwy Iesu, dy Fab,
gyda'r Ysbryd Glân:
yn un Duw, yn oes oesoedd.
Amen.

Distawrwydd.

Trown i dudalen 76.

Naill ai

Gweddïwn yn hyderus ar y Tad:

Ein Tad yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneler dy ewyllys,
ar y ddaear fel yn y nef.
Dyro inni heddiw ein bara beunyddiol;
a maddau inni ein troseddau,
fel yr fym ni wedi maddau
i'r rhai a droseddodd yn ein herbyn;
a phaid â'n dwyn i brawf,
ond gwared ni rhag yr Un drwg.

Oherwydd eiddot ti yw'r deyrnas
a'r gallu a'r gogoniant
am byth.
Amen.

Neu

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddïwn yn hyderus:

Ein Tad,
yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneler dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.

Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd.
Amen.

6 Y CYMUN

Mae'r offeiriad yn torri'r bara.

Naill ai

Yr ydym yn torri'r bara hwn i rannu yng Nghorff Crist.
**A ninnau'n llawer, un corff ydym,
gan ein bod ni oll yn rhannu'r un bara.**

Neu

Bob tro bwytawn y bara hwn ac yr yfwn y cwpan hwn
yr ydym yn cyhoeddi marwolaeth yr Arglwydd
hyd nes y daw.

Gellir defnyddio'r anthem hon yma neu adeg y cymun.

Naill ai

**Iesu, Oen Duw:
trugarha wrthym.**

**Iesu, sy'n dwyn ein pechodau:
trugarha wrthym.**

**Iesu, iachawdwr y byd:
dyro inni dy dangnefedd.**

Neu

**Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd:
trugarha wrthym.**

**Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd:
trugarha wrthym.**

**Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd:
dyro inni dangnefedd.**

Un o'r gwahoddiadau canlynol

Rhoddion sanctaidd Duw ar gyfer pobl sanctaidd Duw.
**Y mae Iesu Grist yn sanctaidd,
y mae Iesu Grist yn Arglwydd,
er gogoniant Duw Dad.**

Neu Iesu yw Oen Duw
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.
Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.
**Arglwydd, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Neu Dewch, derbyniwn gorff a gwaed ein Harglwydd Iesu
Grist, a roddwyd drosom, ac ymborthwn arno yn ein
calonnau trwy ffydd gan roi diolch.

Neu yn nhymor y Pasg
Alelwia. Crist, ein Pasg, a aberthwyd drosom ni.
Felly, gadewch i ni gadw'r ŵyl. Alelwia

Mae'r offeiriad a'r bobl yn derbyn y cymun.

Gweinyddir y sacrament gyda'r geiriau hyn

Corff Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**

Neu Corff Crist, bara'r bywyd. **Amen.**

Neu Corff Crist. **Amen.**

Gwaed Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**

Neu Gwaed Crist, y wir winyddden. **Amen.**

Neu Gwaed Crist. **Amen.**

Gellir bendithio'r rhai nad ydynt yn cymuno.

Ceir ffurf ar gyfer cysegriad ychwanegol yn Atodiad VII.

*Ar ôl y cymun, gellir darllen brawddeg addas o Ysgrythur a
ddarllenwyd wrth Gyhoeddi'r Gair.*

Cedwir distawrwydd.

Gellir canu emyn.

*Bwyteir ac yfir unrhyw fara a gwin cysegredig nas neilltuir ar gyfer
cymun cadw.*

7 YR ANFON ALLAN

Diolchwch i'r Arglwydd, oherwydd graslon yw ef:
ei gariad sy'n dragywydd.

Defnyddir gweddi ôl-gymun ynghyd ag/neu un o'r gweddiau canlynol

Diolchwn i ti, ein Tad,
am ein porthi â chorff a gwaed dy Fab
yn y sacrament sanctaidd hwn,
y cawn trwyddo sicrwydd
o'r gobaith am fywyd tragwyddol.
Offrymwn ein hunain yn aberth bywiol i ti.
Cadw ni yng nghymdeithas ei gorff, yr Eglwys,
ac anfon ni allan yn nerth dy Ysbryd
i fyd ac i weithio er mawl a gogoniant i ti. Amen.

Neu

O Dduw haelionus,
porthaist ni wrth dy fwrdd nefol.
Ennyn ynom fflam dy Ysbryd,
fel pan ddaw'r Arglwydd drachefn
y cawn ddisgleirio fel goleuadau o'i flaen ef,
sy'n byw ac yn teyrnasu,
mewn gogoniant am byth. Amen.

Neu

Dduw tragwyddol,
cysur y gorthrymedig ac iachâwr y drylliedig,
porthaist ni wrth fwrdd bywyd a gobaith.
Dysg inni lwybrau addfwynder a thangnefedd,
er mwyn i'r holl fyd gydnabod
teyrnas dy Fab,
Iesu Grist, ein Harglwydd. Amen.

Neu

Dduw'r gwirionedd,
yr ydym wedi gweld â'n llygaid
a chyffwrdd â'n dwylo fara'r bywyd.
Cryfha ein ffydd
fel y tyfwn mewn cariad atat ti,
ac at ein gilydd,
trwy Iesu Grist, ein Harglwydd atgyfodedig. Amen.

Yr Arglwydd a fo gyda chwi.
A hefyd gyda thi.

Gellir ychwanegu ffurf briodol ar gyfer yr anfon allan. (Atodiad VIII).

Ewch mewn tangnefedd i garu a gwasanaethu'r Arglwydd.
Yn enw Crist. Amen.

Neu yn nhymor y Pasg

Ewch mewn tangnefedd i garu a gwasanaethu'r Arglwydd.
Alelwia! Alelwia!

Yn enw Crist.
Alelwia! Alelwia!

ATODIADAU

i

Y GORCHMYNION, CRYNODEB O'R GYFRAITH, GEIRIAU SICRWYDD A'R KYRIAU

GORCHMYNION

Dywedodd ein Harglwydd Iesu Grist,
Os ydych yn fy ngharu i, cadwch fy ngorchmynion;
gwyn eu byd y rhai sy'n clywed gair Duw ac yn ei gadw.

Myfi yw'r Arglwydd dy Dduw:
na chymer iti dduwiau eraill ar wahân i mi.

Amen.

Câr yr Arglwydd dy Dduw â'th holl galon ac â'th holl enaid
ac â'th holl feddwl ac â'th holl nerth.

Arglwydd, trugarha.

Na wna iti ddelw o unrhyw beth na'i addoli.

Amen.

Ysbryd yw Duw, a rhaid i'w addolwyr ef addoli mewn
ysbryd a gwirionedd.

Arglwydd, trugarha.

Na chymer enw'r Arglwydd dy Dduw yn ofer.

Amen.

Addola ef â pharch ac ofn duwiol.

Arglwydd, trugarha.

Cofia ddydd yr Arglwydd a'i gadw'n gysegredig.

Amen.

Y mae Crist wedi ei gyfodi oddi wrth y meirw:
rho dy fryd ar y pethau sydd uchod.

Arglwydd, trugarha.

Anrhydedda dy dad a'th fam.

Amen.

Rhaid iti fyw fel caethwas i Dduw;
rho barch i bawb, câr dy frodyr a'th chwiorydd yn y ffydd.

Arglwydd, trugarha.

Na lofruddia.

Amen.

Gwna gymod os bydd gan rywun gŵyn yn dy erbyn; trecha di ddrygioni â daioni.

Arglwydd, trugarha.

Na odineba.

Amen.

Gwybydd fod dy gorff yn deml i'r Ysbryd Glân.

Arglwydd, trugarha.

Na ladrata.

Amen.

Bydd yn onest yn y cyfan a wnei a gofala am y rhai sydd mewn angen.

Arglwydd, trugarha.

Na ddwg gamdystiolaeth.

Amen.

Dyweded pawb y gwir mewn cariad.

Arglwydd, trugarha.

Na chwennych eiddo neb.

Amen.

Dedwyddach yw rhoi na derbyn.

Arglwydd, trugarha.

Câr dy gymydog fel ti dy hun, oherwydd cariad yw cyflawniad y gyfraith.

Amen.

Bydd y gyffes yn dilyn.

Y CRYNODEB O'R GYFRAITH

Dywedodd ein Harglwydd Iesu Grist,

Y gorchymyn cyntaf yw:

'Gwrando, O Israel, yr Arglwydd ein Duw yw'r unig
Arglwydd, a châr yr Arglwydd dy Dduw â'th holl galon
ac â'th holl enaid ac â'th holl feddwl
ac â'th holl nerth.'

Yr ail yw hwn: 'Câr dy gymydog fel ti dy hun.'

Nid oes gorchymyn arall mwy na'r rhain.

Ar y ddau orchymyn hyn y mae'r holl gyfraith a'r
proffwydi yn dibynnu.

Amen. Arglwydd, trugarha.

Bydd y gyffes yn dilyn.

GEIRIAU SICRWYDD

*Gellir darllen un neu fwy o'r brawddegau hyn naill ai i gyflwyno'r
distawrwydd cyn y gyffes neu ar ôl y gollyngdod:*

Dywedodd ein Harglwydd Iesu Grist, Dewch ataf
fi, bawb sy'n flinedig ac yn llwythog, ac fe roddaf fi
orffwystra i chwi. *Mathew 11: 28*

Carodd Duw y byd gymaint nes iddo roi ei unig Fab,
er mwyn i bob un sy'n credu ynddo ef beidio â mynd i
ddistryw ond cael bywyd tragwyddol. *Ioan 3: 16*

A dyma air i'w gredu, sy'n teilyngu derbyniad llwyr:
Daeth Crist Iesu i'r byd i achub pechaduriaid.
1 Timotheus 1: 15

Os bydd i rywun bechu, y mae gennym Eiriolwr gyda'r
Tad, sef Iesu Grist, y cyfiawn; ac ef sy'n foddion ein
puredigaeth oddi wrth ein pechodau. *1 Ioan 2: 1*

KYRIAU

Gellir defnyddio un o'r Kyriau estynedig hyn yn lle'r gyffes. Pan wneir hyn, dylid cadw distawrwydd cyn y Kyrie ar gyfer hunanymholi a dilynnir y Kyrie ar unwaith gan y gollyngdod.

Naill ai

Arglwydd Iesu, daethost i'n cymodi â'n gilydd ac â'r Tad.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

Arglwydd Iesu, yr wyt yn iacháu
clwyfau pechod ac ymraniad.
Crist, trugarha.
Crist, trugarha.

Arglwydd Iesu, yr wyt yn ymbil trosom ar dy Dad.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

Neu

Arglwydd Iesu, dangosaist inni'r ffordd at y Tad.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

Arglwydd Iesu, rhoddaist inni wybodaeth o'th wirionedd.
Crist, trugarha.
Crist, trugarha.

Arglwydd Iesu, ti yw'r bugail da sydd yn ein
tywys i fywyd.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

Y Deyrnas a'r Adfent

Arglwydd Iesu, daethost i gasglu'r cenhedloedd
i deyrnas dy dangnefedd.

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd Iesu, yr wyt yn dod mewn gair a sacrament
i'n cryfhau mewn sancteiddrwydd.

Crist, trugarha.

Crist, trugarha.

Arglwydd Iesu, byddi'n dod mewn gogoniant
i farnu'r byw a'r meirw.

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd, trugarha.

Y Nadolig a'r Ystwyll

Arglwydd Iesu, y Duw cadarn, Tywysog tangnefedd,
Arglwydd, trugarha.

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd Iesu, Mab Duw a Mab Mair,

Crist, trugarha.

Crist, trugarha.

Arglwydd Iesu, y Gair a wnaed yn gnawd,
gogoniant y Tad,

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd, trugarha.

Y Garawys

Arglwydd Iesu, fe'th anfonwyd i iacháu'r rhai edifeiriol.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

Arglwydd Iesu, daethost i alw pechaduriaid.
Crist, trugarha.
Crist, trugarha.

Arglwydd Iesu, yr wyt yn ymbil trosom
ar ddeheulaw'r Tad.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

Tymor y Pasg

Arglwydd Iesu, yr wyt yn atgyfodi'r meirw
i fywyd yn yr Ysbryd.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

Arglwydd Iesu, yr wyt yn dwyn maddeuant
a thangnefedd i bechadur.
Crist, trugarha.
Crist, trugarha.

Arglwydd Iesu, yr wyt yn rhoi goleuni
i'r rhai sydd mewn tywyllwch.
Arglwydd, trugarha.
Arglwydd, trugarha.

CREDO'R APOSTOLION

Credaf yn Nuw, y Tad hollalluog,
creadwr nefoedd a daear.

Credaf yn Iesu Grist, ei unig Fab, ein Harglwydd ni.
Fe'i cenhedlwyd trwy rym yr Ysbryd Glân
a'i eni o'r Wryf Mair.
Dioddefodd dan Pontius Pilat,
fe'i croeshoeliwyd, bu farw, ac fe'i claddwyd.
Disgynnodd i blith y meirw.
Ar y trydydd dydd fe atgyfododd.
Fe esgynnodd i'r nefoedd,
ac y mae'n eistedd ar ddeheulaw'r Tad.
Fe ddaw drachefn i farnu'r byw a'r meirw.

Credaf yn yr Ysbryd Glân,
yr Eglwys Lân Gatholig,
cymundeb y saint,
maddeuant pechodau,
atgyfodiad y corff
a'r bywyd tragwyddol. Amen.

Gellir defnyddio'r canlynol yn lle Credo Nicea neu Gredo'r Apostolion

Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.

Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.

Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy'n rhoi bywyd i bobl Dduw.

Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Duw,
Dad, Mab ac Ysbryd Glân.
Amen.

FFURF 1

Gyda'n holl galon a'n holl feddwl gweddiwn ar yr
Arglwydd, gan ddweud:

Arglwydd, trugarha.

Am dangnefedd oddi uchod, am gariad ffyddlon Duw
ac am iachawdwriaeth ein heneidiau,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Dros heddwch y byd, dros les Eglwys sanctaidd Dduw
a thros undod yr holl bobloedd,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Dros *E* ein hesgob a thros y clerigion a'r bobl,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Dros *Elisabeth ein Brenhines*, dros arweinwyr y
cenhedloedd a thros bawb sydd mewn awdurdod,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Dros y ddinas hon, dros bob cymuned
a thros bawb sy'n byw ynddynt,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Am dywydd tymhoraidd
a chyflawnder o ffrwythau'r ddaear,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Dros y ddaear haelionus a roddodd Duw inni,
ac am y ddoethineb a'r ewylllys i'w chadw,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Dros y rhai sy'n teithio ar dir, ar fôr neu drwy'r awyr,
gweddiwn ar yr Arglwydd:

Arglwydd, trugarha.

Dros bawb sy'n oedrannus a llesg,
dros y rhai sy'n weddw neu'n amddifad
a thros bawb sy'n glaf ac yn dioddef,
gweddiwn ar yr Arglwydd:
Arglwydd, trugarha.

Gellir gwahodd y bobl i rannu eu hymbiliau.

[Gweddiwn ar yr Arglwydd:
Arglwydd, trugarha.]

Dros bawb sy'n dlawd a gorthrymedig, dros y di-waith,
dros garcharorion a'r rhai sydd mewn caethiwed,
a thros bawb sy'n cofio a gofalu amdanynt,
gweddiwn ar yr Arglwydd:
Arglwydd, trugarha.

[Dros bawb a fu farw yng ngobaith yr atgyfodiad,
a thros yr ymadawedig,
gweddiwn ar yr Arglwydd:
Arglwydd, trugarha.]

Am ymwared rhag pob perygl, trais, gorthrymder
a llygredd,
gweddiwn ar yr Arglwydd:
Arglwydd, trugarha.

Am inni allu gorffen ein bywydau mewn ffydd a gobaith,
heb ddioddef a heb waradwydd,
gweddiwn ar yr Arglwydd:
Arglwydd, trugarha.

O Arglwydd, trwy dy ras, amddiffyn ni a gwared ni,
ac yn dy dosturi diogela ni:
Arglwydd, trugarha.

Yng nghymundeb [... *a'r holl saint*] yr holl saint,
cyflwynwn ein hunain, ein gilydd,
a'n holl fywyd i Grist ein Duw.
**O Dduw sanctaidd,
sanctaidd a nerthol,
sanctaidd ac anfarwol,
trugarha wrthym.**

FFURF 2

Gellir defnyddio'r ffurf hon naill ai gan gynnwys pynciau penodol rhwng y paragraffau neu yn un cyfanwaith di-dor, gydag anogaethau byrion wedi eu cyfeirio at y bobl cyn dechrau'r weddi, neu hebddynt.

Nid oes angen defnyddio pob un paragraff bob tro.

Gellir ychwanegu enwau unigol yn y manau a nodir.

Gellir defnyddio'r ymatebion a nodir yn nhrefn y gwasanaeth mewn manau priodol yn y testun.

Yn nerth yr Ysbryd ac mewn undeb â Christ, gweddiwn ar y Tad.

Hollalluog Dduw, ein Tad nefol, addewaist trwy dy Fab Iesu Grist wrando arnom pan weddiwn mewn ffydd.

Nertha *E* ein hesgob a'th holl Eglwys yng ngwasanaeth Crist ... Boed i'r rhai hynny sy'n cyffesu dy enw fod yn un yn dy wirionedd, cyd-fyw yn dy gariad, a datgelu dy ogoniant yn y byd.

Bendithia ac arwain *Elisabeth ein Brenhines*; dyro ddoethineb i bawb mewn awdurdod; a chyfarwydda'r genedl hon a phob cenedl arall yn ffyrdd cyfiawnder a heddwch ... Boed inni anrhydeddu ein gilydd a cheisio lles pawb.

Cysura ac iachâ bawb sy'n dioddef, o ran corff, meddwl neu ysbryd ...; rho iddynt ddewrder a gobaith yn eu trafferthion a dyro iddynt lawenydd dy iachawdwriaeth.

Dyro ras i ni, i'n teuluoedd a'n ffrindiau ac i bawb o'n cymdogion ... Boed inni wasanaethu Crist wrth wasanaethu ein gilydd, a charu fel y mae ef yn ein caru ni.

Gwrando ni wrth inni gofio'r rhai hynny a fu farw yn ffydd Crist ...; yn ôl dy addewidion, caniatâ i ni, gyda hwy, ran yn dy deyrnas dragwyddol.

Gan ymlawenhau yng nghymundeb y saint / *E* a'r holl saint, cyflwynwn ein hunain a'r greadigaeth gyfan i'th gariad di-ffael.

Gellir cadw distawrwydd ac adrodd colect neu ddiweddglo arall.

FFURF 3

Gellir defnyddio'r ffurf hon naill ai gan gynnwys pynciau penodol rhwng y paragraffau neu yn un cyfanwaith di-dor, gydag anogaethau byrion wedi eu cyfeirio at y bobl cyn dechrau'r weddi, neu hebddynt.

Gellir defnyddio'r ymatebion a nodir yn nhrefn y gwasanaeth mewn manau priodol yn y testun.

Gweddïwn dros Eglwys Dduw yng Nghrist Iesu, a thros bob un yn ôl ei angen.

O Dduw, crëwr a chynhaliwr pob un, gweddïwn dros bobl o bob hil ac ym mhob math o angen: hysbysa dy ffyrdd ar y ddaear, dy iachawdwriaeth ymhlith yr holl genhedloedd.

Gweddïwn dros dy Eglwys trwy'r holl fyd a thros *E* ein hesgob: arwain a llywodraetha ni trwy dy Lân Ysbryd, fel yr arweinir pob Cristion i ffordd y gwirionedd, ac y cynhelir y ffydd mewn undod ysbryd, rhwymyn tangnefedd ac uniondeb bywyd.

Cyflwynwn i'th dadol ymgeledd bawb sy'n ofidus neu'n dioddef mewn meddwl, corff neu ysbryd; cysura hwy a'u cymorth yn ôl eu hangen; dyro iddynt amynedd yn eu dioddefiadau, a deled daioni o'u cystuddiau.

Ymddiriedwn i'th ofal grasol bawb a fu farw yn ffydd Crist, a molwn di am dy holl ffyddloniaid, gan ymlawenhau gyda hwy yng nghymundeb y saint.

Gofynnwn hyn i gyd er mwyn Iesu Grist.

Amen.

Dad nefol,
addawodd dy Fab,
pan ddeuwn ynghyd yn ei enw
a gweddïo yn ôl ei feddwl,
y bydd ef yn ein plith ac yn gwrando ein gweddi.
Yn dy gariad a'th drugaredd, cyflawna ein dyheadau,
a dyro i ni y pennaf o'th roddion,
sef dy adnabod di, yr unig wir Dduw,
a'th Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.
Amen.

Hollalluog Dduw, ffynhonnell pob doethineb,
gwyddost ein hanghenion cyn inni ofyn,
a'n hanwybodaeth wrth inni ofyn.
Trugarha wrth ein gwendid,
a dyro inni'r pethau hynny
na fentrwn eu gofyn oherwydd ein hannheilyngdod,
ac na allwn eu gofyn oherwydd ein dallineb,
er mwyn dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.
Amen.

Hollalluog a thragwyddol Dduw,
llywodraethwr pob peth yn y nef ac ar y ddaear:
yn drugarog derbyn weddïau dy bobl
a nertha ni i wneud dy ewyllys;
trwy ein Harglwydd Iesu Grist.
Amen.

BRAWDDEGAU AR GYFER Y TANGNEFEDD

- 1 Crist yw ein heddwch ni. Cymododd ni â Duw mewn un corff ar y Groes. Deuwn ynghyd yn ei enw a rhannwn ei dangnefedd.
- 2 Ni yw corff Crist. Mewn un Ysbryd y cawsom i gyd ein bedyddio i un corff. Gadewch inni, felly, geisio'r pethau sy'n arwain i heddwch, ac sy'n nerthu ein bywyd fel cymuned.
- 3 Y mae Crist, Tywysog tangnefedd, yn dymchwel y muriau sydd yn ein gwahanu oddi wrth ein gilydd. Galwodd Duw ni i fyw mewn tangnefedd.
- 4 Duw sydd wedi ein cymodi ni ag ef ei hun trwy Grist a rhoi i ni weinidogaeth y cymod.
- 5 Dywedodd Iesu, Dyma fy ngorchymyn: carwch eich gilydd fel y cerais i chwi.
- 6 Yr ydym ni'n gwybod ein bod wedi croesi o farwolaeth i fywyd, am ein bod yn caru'n brodyr a'n chwiorydd. Y mae'r sawl nad yw'n caru yn aros mewn marwolaeth.
- 7 Bydded eich cariad yn ddiragrith. Peidiwch â thalu drwg am ddrwg i neb. Os yw'n bosibl, ac os yw'n dibynnu arnoch chwi, daliwch mewn heddwch â phob un.
- 8 Tros y rhain i gyd gwisgwch gariad, sy'n rhwymyn perffeithrwydd. Bydded i dangnefedd Crist lywio ein penderfyniadau; i'r tangnefedd hwn y cawsom ein galw, yn un corff.
- 9 Dywedodd Iesu, Yr wyf yn gadael i chwi fy nhangnefedd; nid fel y mae'r byd yn rhoi yr wyf fi'n rhoi i chwi.
- 10 Gwyn eu byd y tangnefeddwyr, oherwydd cânt hwy eu galw yn blant i Dduw.
- 11 Bydd yr Arglwydd yn cyhoeddi heddwch i'w bobl ac i'w ffyddloniaid, ac i'r rhai uniawn o galon.

Yr Adfent

- 12 Hyn yw trugaredd calon ein Duw – fe ddaw â'r wawrddydd oddi uchod i'n plith, i lewyrchu ar y rhai sy'n eistedd yn nhywyllwch cysgod angau ac i gyfeirio ein traed i ffordd tangnefedd.
- 13 Bydded i Dduw tangnefedd eich gwneud yn gwbl sanctaidd, yn barod ar gyfer dyfodiad ein Harglwydd Iesu Grist.

Y Nadolig a'r Ystwyll

- 14 Gogoniant yn y goruchaf i Dduw, ac ar y ddaear tangnefedd i bawb y mae'n ymhyfrydu ynddynt.
- 15 Ein Gwardwr Crist yw Tywysog Tangnefedd; ni bydd diwedd ar gynnydd ei lywodraeth nac ar ei heddwch.

Y Garawys

- 16 Am hynny, oherwydd ein bod wedi ein cyfiawnhau trwy ffydd, y mae gennym feddiant ar heddwch â Duw trwy ein Harglwydd Iesu Grist.
- 17 Dywed Iesu, Yr wyf yn gadael i chwi dangnefedd; fy nhangnefedd yr wyf yn ei roi i chwi. Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon a pheidiwch ag ofni.

Tymor y Dioddefaint

- 18 Ond yn awr, yng Nghrist Iesu, yr ydych chi, a fu unwaith ymhell, wedi eich dwyn yn agos trwy farw aberthol Crist.

Y Pasg a'r Dyrchafael

- 19 Daeth y Crist atgyfodedig a sefyll ymhlith ei ddisgyblion a dweud, Tangnefedd i chwi! Pan welsant yr Arglwydd, llawenychodd y disgyblion.
- 20 Dywed Iesu, Yr wyf yn gadael i chwi dangnefedd; fy nhangnefedd yr wyf yn ei roi i chwi. Pe baech yn fy ngharu i, byddech yn llawenhau fy mod yn mynd at y Tad.

Y Pentecost

- 21 Y mae bod â'n bryd ar y cnauld yn farwolaeth, ond y mae bod â'n bryd ar yr Ysbryd yn fywyd a heddwch.
- 22 Ffrwyth yr Ysbryd yw cariad, llawenydd, tangnefedd, goddefgarwch, caredigrwydd, daioni, ffyddlondeb, addfwynder, hunan-ddisgyblaeth. Os yw ein bywyd yn yr Ysbryd, ynddo hefyd bydded ein buchedd.

Tymor y Deyrnas

- 23 Teyrnas Dduw yw cyfiawnder, tangnefedd a llawenydd yn yr Ysbryd Glân.

Saint

- 24 Cyd-ddinasyddion ydym â'r saint ac aelodau o deulu Duw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd a ddaeth a phregethu heddwch i'r rhai pell a heddwch hefyd i'r rhai agos.

Bedydd

- 25 Bydded i dangnefedd Crist lywodraethu yn eich calonnau; i hyn y cawsoch eich galw, yn un corff. Y mae cariad Duw eisoes wedi ei dywallt yn ein calonnau trwy'r Ysbryd Glân y mae ef wedi ei roi i ni.

Diolchgarwch

- 26 Tangnefedd yw meithrinfa cyfiawnder, a bydd tangnefeddwyr yn medi ei gynhaeaf.

Cenhadaeth

- 27 Dywedodd y Crist atgyfodedig, Tangnefedd i chwi! Fel y mae'r Tad wedi fy anfon i, yr wyf fi hefyd yn eich anfon chwi. Yna anadlodd arnynt a dweud: Derbyniwch yr Ysbryd Glân!

Undeb

- 28 Ymrowch i gadw, â rhwymyn tangnefedd, yr undod y mae'r Ysbryd yn ei roi.

vi RHAGLITHIAU PRIOD

Yr Adfent

- 1 A ddaeth i'n plith yng nghyflawniad yr amser
gan agor inni ffordd iachawdwriaeth.
Gwylw'n yn awr am y dydd
pan ddaw drachefn i farnu'r byd,
gan ddatguddio goleuni ei bresenoldeb,
fel y gwelwn ei allu a'i ogoniant.

Y Nadolig tan Noswyl yr Ystwyll

- 2 Ef yw'r Gair a wnaed yn gnawd.
Trwyddo ef yr wyt yn rhoi i lygad ffydd
weledigaeth newydd o'th ogoniant;
yr wyt yn datgelu dy gariad perffaith
ac yn ein gwahodd i'th garu a'th addoli di,
y Duw anweledig.
- 3 Diolchwn i ti yn awr am iddo ef,
drwy nerth yr Ysbryd Glân,
gymryd ein natur ni
a'i eni o'r Forwyn Fair,
fel, ac ef ei hun yn ddibechod,
y glanhâi ni oddi wrth bob pechod.

Yr Ystwyll a'r Sul canlynol

- 4 Oherwydd trwy arweiniad seren
datgelaist ef i'r byd ar ffurf ddynol,
fel, wrth ei ddilyn ef,
y dygir ni allan o dywyllwch i'w oleuni ardderchog.

Bedydd Crist

- 5 Pan fedyddiwyd ef gan Ioan,
fe ddatguddiwyd mai ef yw dy Fab, yr Anwlyd,
yr Un yr wyt ti yn ymhyfrydu ynddo.
Wedi iddo gael ei eneinio gan dy Ysbryd yn Grist,
Aeth rhagddo i gyflawni ei waith achubol.

Cyflwyno Crist

- 6 Sy'n rhannu dy ogoniant tragwyddol
ac a gyflwynwyd yn y Deml.
Datguddiwyd ef gan yr Ysbryd
yn ogoniant Israel
fel y caiff yr holl bobl
oleuni'r byd ynddo ef.

Y Garawys tan y Dioddefaint

- 7 A brofwyd ym mhob peth, ond na phecodd.
Trwy ei ras medrwn drechu pob drygioni
a byw mwyach nid i ni ein hunain
ond i'r un a fu farw trosom ac a atgyfodwyd.

Tymor y Dioddefaint

- 8 A'i darostyngodd ei hun ar wedd dynion,
gan fod yn ufudd hyd angau, ie, angau ar groes.
Fe'i dyrchafwyd oddi ar y ddaear
fel y tynnai bawb ato ef ei hun.

Gwynnos y Pasg, Sul y Pasg a'r saith diwrnod canlynol

- 9 Ef yw'r gwir Oen Pasg a aberthwyd drosom
ac a gymerodd ymaith bechod y byd.
Trwy ei angau dinistriodd angau,
a thrwy ei atgyfodiad fe adferodd i ni fywyd tragwyddol.

Y Pasg tan Noswyl y Dyrchafael

- 10 Oherwydd yn ei fuddugoliaeth dros angau
gwawriodd oes newydd,
daeth teyrnasiad hir pechod i ben,
adnewyddir byd drylliedig
ac iacheir ni drachefn.

Dydd Iau Dyrchafael tan Noswyl y Pentecost

- 11 A ymddangosodd, ar ôl ei atgyfodiad, i'w apostolion,
ac esgyn yn eu gŵydd i ogoniant
i ddarparu lle i ni,
fel, yn y lle y mae ef, y byddwn ninnau hefyd.

Y Pentecost

- 12 A esgynnodd i'w orsedd nefol ar dy ddeheulaw
a thrwyddo yr wyt yn tywallt
ar dy bobl yr Ysbryd Glân:
Ysbryd doethineb a deall,
Ysbryd cyngor a grym,
Ysbryd gwybodaeth ac ofn yr Arglwydd.
Dathlwn genhadaeth dy Eglwys
pan unodd yr Ysbryd Glân amryw ieithoedd
yn un llais i gyhoeddi un ffydd.

Sul y Drindod

- 13 Yr wyt yn datguddio mai'r un yw d'ogoniant,
â gogoniant dy Fab a'r Ysbryd Glân:
tri pherson cydradd mewn mawredd,
a diwahân mewn gogoniant,
yn un Arglwydd, un Duw,
i'w addoli a'i fawrygu.

Y Gweddnewidiad

- 14 A ddatguddiodd ei ogoniant llachar i'w ddisgyblion
ar y mynydd sanctaidd,
fel y caent eu nerthu i wynebu gwarth y groes.
Disgleiriodd ei ogoniant,
a chyhoeddodd dy lais o'r nefoedd
mai ef yw dy annwyl Fab.

Y Deyrnas

- 15 Sy'n arglwydd ar yr holl greadigaeth,
fel y bo iddo gyflwyno i ti
deyrnas fyd-eang a thragwyddol,
teyrnas bywyd a gwirionedd,
teyrnas gras a sancteiddrwydd,
teyrnas cyfiawnder
a chariad a thangnefedd.

Y Forwyn Fair Fendigaid

- 16 Wrth ddewis y Forwyn Fair fendigaid
i fod yn fam iddo
dyrchefaist y rhai gwylaidd ac addfwyn.
Cyfarchodd dy angel hi fel yr un y rhoddaist dy ffafr iddi;
gyda phob cenhedlaeth fe'i galwn yn wynfydedig,
a chyda hi gorfoleddwn a dyrchafwn dy enw sanctaidd.

Gŵyl Fihangel

- 17 Trwyddo ef y mae angylion yn canu dy glod,
archangylion yn cyflawni dy orchmynion,
cerwbiaid a seraffiaid yn bythol ddatgan dy sancteiddrwydd;
y mae holl gwmpeini nef yn gogoneddu dy enw
ac yn llawenhau o wneud dy ewyllys.
[Gyda hwy, datganwn dy ogoniant
wrth inni ymuno yn eu hemyn diderfyn o fawl:
Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd ...]

*Hepgorir y geiriau yn y bachau petryal pan ddefnyddir Gweddi
Ewcharistaidd 1.*

Yr Ysbryd Glân

- 18 A esgynnodd i'w orsedd nefol ar dy ddeheulaw
ac yr wyt yn tywallt trwyddo
ar dy bobl yr Ysbryd Glân:
Ysbryd doethineb a deall,
Ysbryd cyngor a grym,
Ysbryd gwybodaeth ac ofn yr Arglwydd.

Apostolion

- 19 A alwodd ei ddisgyblion a'u hanfon allan
i bregethu'r newyddion da,
i iacháu'r cleifion,
i adfer y colledig,
ac i gyhoeddi dyfodiad dy deyrnas,
er mwyn i bawb adnabod grym achubol
ei farwolaeth a'i atgyfodiad.

Bugeiliaid

- 20 Dathlwn yr ŵyl hon
i ddiolch am dy *was / wasanaethferch E.*
Ysbrydolaist ni trwy ei *ofal / gofal* a'i *gariad / chariad*,
cyfarwyddaist ni trwy ei *ddysgeidiaeth / dysgeidiaeth*
a chalonogaist ni trwy ei *esiamp / hesiamp*
fel un a ofalodd am dy braidd.

Bardd

- 21 Yn dy *gariad* mawr
yngenaist y Gair creadigol,
plethaist y cread oll yn salm,
rhoddaist inni ogoniant dy gynghanedd ddwyfol,
a chwiliaist ni i fod yn eiriau yn dy gân dy hun.

Merthyron

- 22 Llawenhawn yn nhystiolaeth dy saint
a redodd heb ddiffygio yr yrfa a osodwyd o'n blaen
a, chan chwilio am y wlad nefol,
a offrymodd eu bywyd a'u hangau i Iesu
awdur a pherffeithydd ein ffydd.
- 23 Wedi ei nerthu gan dy ras,
gorchfygodd dy *ferthyr E* ddiodefaint,
ac aberthu *ei fywyd / ei bywyd*
yn dyst ffyddlon i Grist.

Saint

- 24 Yr adlewyrchir ei ogoniant
ym mywydau dy saint.
Ynddynt hwy rhoist inni esiamplau
o ffyddlondeb a chariad.
Yn eu sancteiddrwydd canfyddwn anogaeth a gobaith.
Mewn cymundeb â hwy
rhannwn yn undod dy deyrnas.
- 25 Diolchwn i ti am dy holl saint [*yn enwedig E*]
sydd yn awr yn dy foli yn y nefoedd.
Wedi ein calonogi gan eu hesiampl
a chan lawenhau yn eu cymdeithas,
rhedwn heb ddiffygio yr yrfa sydd o'n blaen.

Cysegriad

- 26 Llawenhawn fod y byd cyfan yn deml i ti,
ac wedi ei alw i atseinio i'th enw.
Yn y tŷ gweddi hwn
fe'n gelwir i fod yn feini bywiol,
yn deml heb fod o waith dwylo.
Yn y lle hwn ceir rhaglun
o ddirgelwch dy ddinas nefol di.

Bedydd

- 27 Trwy ei farwolaeth a'i atgyfodiad,
fe'n gwnaeth yn blant y goleuni.
Yn y bedydd rhannwn addewid ei ogoniant,
ac fe'n llenwir â llawenydd diderfyn.

Ewcharist

nid ar y Suliau

- 28 Ac yntau'n eistedd wrth y bwrdd gyda'i apostolion
a'i cyflwynodd ei hun i ti,
yn rhodd gymeradwy a pherffaith.
A ninnau'n ymgasglu o gwmpas y bwrdd hwn
i'n meithrin a'n cynnal gan fwyd sanctaidd,
rhannwn yng nghoffadwriaeth
ei ddiodefaint a'i farwolaeth
ac yng nghyflawnder ei nerth achubol.

Priodas

- 29 Oherwydd i ti ein creu ar dy ddelw dy hun
a'n galw i rannu yng ngwaith dy greadigaeth.
Yr wyt yn cysylltu mab a merch
a daw'r ddau yn un cnawd,
fel y mae'r Eglwys yn un â'th Fab
wedi ei haddurno fel priodferch ar gyfer y priodfab.

Y Weinidogaeth Ordeiniedig

- 30 A gysegrodd y rhai a dderbyniodd ei alwad
i ddilyn ffordd y groes.
Trwyddo ef gelwaist
y rhai a ordeiniwyd i weinidogaethu yn dy Eglwys
i gyhoeddi'r Newyddion Da,
i ofalu am dy bobl
ac i weinyddu mewn llawenydd
sacramentau dy deyrnas.

Iacháu

- 31 A aeth allan yn ei weinidogaeth ddaearol
i iacháu y rhai claf a dioddefus,
i adfer golwg i'r deillion
a dwyn cyfanrwydd i'r bobl,
fel, gan ddilyn ei esiampl ef,
y bydd i'th Eglwys barhau ei waith iachusol.

Cyfrifoldeb Cymdeithasol

- 32 A eneniwyd gan dy Ysbryd
i bregethu newyddion da i dlodion,
i gyhoeddi rhyddhad i garcharorion
ac adferiad golwg i ddeillion;
i beri i'r gorthrymedig gerdded yn rhydd
ac i gyhoeddi blwyddyn ffafr yr Arglwydd.

Y mae Rhaglith 15 (Y Deyrnas) hefyd yn addas.

Addysg

- 33 Ti sy'n ein dysgu beth sydd yn iawn,
dangos inni'r gwirionedd
a gad inni ddod i'th adnabod di, yr unig wir Dduw,
ynddo ef, yr un a anfonaist.

Cenhadaeth

- 34 Anfonaist ef i fod yn Iachawdwr y byd,
ac y mae ef yn ein hanfon ni i gyhoeddi'r newyddion da
ac i roi gwybod am ffordd gwirionedd.

Yr Ymadawedig

- 35 A gyfododd yn fuddugoliaethus o blith y meirw
ac sy'n ein cysuro ni
â'r gobaith gwynfydedig o fywyd tragwyddol.
I'th bobl ffyddlon di, O Arglwydd,
newidir bywyd ond nid ei gymryd ymaith,
ac wedi dileu'r corff anianol hwn gan angau,
fe ddarperir cartref tragwyddol inni
yn y nefoedd gyda thi.

vii

FFURF AR GYFER CYSEGRIAD YCHWANEGOL

Dad nefol, gwranddo ar y weddi a'r diolchgarwch
a offrymwn trwy Iesu Grist ein Harglwydd,
a gymerodd *fara* (a'r / y) *cwpan* ac a ddywedodd:
Hwn yw *fy nghorff* (a *hwn yw fy*) *ngwaed*.
Cymerwn ninnau y *bara* (a'r / y) *cwpan* hwn
a gweddiwn y bydd trwy dy Air a'th Ysbryd
yn sacrament *corff* (a) *gwaed* Crist.
Amen.

viii

ANFON ALLAN

*I'w ddefnyddio, os mynnir, rhwng yr ymatebion terfynol, gyda'r
fendith neu hebdi*
... a bendith Duw hollalluog, y Tad, y Mab, a'r Ysbryd Glân a
fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad.
Amen.

- 1 Bydded i dangnefedd Duw sydd uwchlaw pob deall gadw
eich calonnau yng ngwybodaeth a chariad Duw a'i Fab
Iesu Grist ...
- 2 Bydded i'r Arglwydd eich bendithio a'ch cadw; bydded i'r
Arglwydd lewyrchu ei wyneb arnoch a bod yn drugarog
wrthych; bydded i'r Arglwydd edrych arnoch yn gariadus
a rhoi i chwi dangnefedd ...
- 3 Bydded i Dduw pob gras, a'ch galwodd i'w ogoniant
tragwyddol yng Nghrist, eich adfer, eich cadarnhau a'ch
nerthu yn y Ffydd ...
- 4 Bydded i Dduw, a'ch dygodd o farwolaeth pechod i fywyd
newydd yng Nghrist, eich cadw rhag syrthio a'ch gosod
ym mhresenoldeb ei ogoniant â llawenydd mawr ...
- 5 Bydded i Grist, sydd yn eich bwydo ag ef ei hun, y bara
bywiol a'r wir winwydden, eich gwneud yn un mewn
mawl a gwasanaeth, a'ch atgyfodi ar y dydd diwethaf ...

- 6 Bydded i Dduw'r gobaith eich llenwi â phob llawenydd a thangnefedd wrth gredu, fel trwy nerth yr Ysbryd Glân y llenwir chwi â gobaith ...
- 7 Bydded i gariad yr Arglwydd Iesu eich tynnu ato'i hun; bydded i nerth yr Arglwydd Iesu eich cryfhau yn ei wasanaeth; a bydded i lawenydd yr Arglwydd Iesu lenwi eich calonnau ...
- 8 Cadwch eich golygon ar Iesu a glwyfwyd am ein pechodau, fel y bydd i chwi amlygu yn eich bywydau y cariad, y llawenydd a'r tangnefedd sy'n amlygu Iesu yn ei ddisgyblion ...

Yr Adfent

- 9 Llewyrched Crist, Haul cyfiawnder arnoch a chwalu'r tywyllwch o'ch blaen ...

Y Nadolig

- 10 Bydded i Grist, a gasglodd yn un bopeth daearol a nefol, trwy gymryd ein cnawd ni, eich llenwi â'i lawenydd a'i dangnefedd ...
- 11 Bydded i Grist Fab Duw, a aned o Fair, eich llenwi â'i ras fel yr ymddiriedoch yn ei addewidion ac ufuddhau i'w ewylllys ...

Yr Ystwyll

- 12 Bydded i Grist Fab Duw lonni eich calonnau â newyddion da ei deyrnas ...

Y Garawys

- 13 Rhodded Crist ras i chwi i gynyddu mewn sancteiddrwydd, i ymwadu â chwi eich hunain, ac i godi eich croes a'i ddilyn ef ...
- 14 Boed i Dduw'r trugaredd eich trawsffurfio trwy ei ras a rhoi i chwi'r nerth i orchfygu temtasiwn ...

Tymor y Dioddefaint

- 15 Bydded i'r Crist croeshoeliedig eich tynnu ato ef ei hun, sy'n sylfaen ddiogel ffydd, yn gynhaliwr cadarn gobaith ac yn sicrwydd maddeuant pechodau ...

Y Pasg

- 16 Bydded i Dduw tangnefedd, a ddygodd yn ôl oddi wrth y meirw ein Harglwydd Iesu, Bugail mawr y defaid, trwy waed y cyfamad tragwyddol, eich cyflawni â phob daioni i wneud ei ewyllys ef, gan lunio ynoch yr hyn sy'n gymeradwy ganddo, trwy Iesu Grist, y byddo'r gogoniant iddo byth bythoedd ...
- 17 Bydded i'r Hollalluog Dduw, a roddodd inni'r fuddugoliaeth trwy atgyfodiad ein Harglwydd Iesu Grist, roi i chwi lawenydd a thangnefedd wrth gredu ...
- 18 Bydded i Dduw'r Tad, y cyfodwyd Crist oddi wrth y meirw trwy ei ogoniant, eich cryfhau i rodio gydag ef yn ei fywyd atgyfodedig ...

Y Dyrchafael

- 19 Bydded i Grist ein Brenin dyrchafedig dywallt arnoch ei roddion helaeth fel y gallwch ei wasanaethu ef a theyrnasu gydag ef yn ei ogoniant ...

Y Pentecost

- 20 Bydded i Ysbryd y gwirionedd eich tywys i bob gwirionedd, a rhoi gras i chwi i dystiolaethu fod Iesu Grist yn Arglwydd, ac i gyhoeddi gair a gweithredoedd mawrion Duw ...
- 21 Bydded i Dduw ddeffro ynoch ddoniau ei Ysbryd, fel y gallwch dystiolaethu i Grist yr Arglwydd a chyhoeddi llawenydd yr efengyl dragwyddol ...

Y Drindod

- 22 Bydded i Dduw y Drindod Sanctaidd eich cryfhau
mewn ffydd a chariad, a'ch arwain mewn gwirionedd a
thangnefedd ...

Tymor y Deyrnas

- 23 Bydded i Grist y Brenin eich gwneud yn ffyddlon a chryf
i gyflawni ei ewyllys a'ch dwyn i deyrnasu gydag ef yn ei
ogoniant ...

Saint

- 24 Rhodded Duw ras i chwi i ddilyn ei seintiau mewn ffydd,
gobaith a chariad ...
- 25 Rhodded Duw ras i chwi i rannu etifeddiaeth ei saint
mewn gogoniant ...

Undeb

- 26 Bydded i Grist y Bugail da, a roddodd ei fywyd dros
y defaid, ein dwyn ni a phawb sy'n gwrando ar ei lais
ynghyd i un gorlan ...

ix GWEINIDOGAETH Y CYMOD

Rhoddodd ein Harglwydd Iesu Grist allu i'w Eglwys i faddau pechodau yn ei enw. Arferir y weinidogaeth hon, a gyflwynwyd iddynt wrth eu hurddo, gan esgobion ac offeiriaid. Gellir rhoi gollyngdod cyffredinol yng ngwasanaethau cyhoeddus yr Eglwys, neu gellir rhoi gollyngdod yn unigol a phreifat.

Mae'r anogaeth yn Llyfr Gweddi Gyffredin 1664 yn cymell fel hyn unrhyw un 'na ddichon ... ddyhuddo ei gydwybod ei hun ... eithr yn rhaid iddo wrth gysur neu gyngor ym mhellach; deued ... a datguddied ei ddolur, er mwyn cael, trwy weinidogaeth sanctaidd Air Duw, sawrlles gollyngdod, gyd â chyngor ac addysg ysprydol, tu ag at lonyddu ei gydwybod, a'i ryddhâu oddi wrth bob amheuaeth a phetrusder'. Mae cyffes breifat wedi'i gwneud dan sêl cyfrinach, er nad yw'n orfodol, yn agored i bawb ac argymhellir ei defnyddio yn arbennig gan y sawl a allai gael budd ohoni, pa un ai i roi tawelwch meddwl i gydwybod gythryblus neu i fod yn gymorth i dyfu mewn bywyd o fffydd ac o ymroddiad.

Os bydd amgylchiadau'n caniatáu, ac os nad yw'r sawl sy'n edifarhau wedi cyffesu yn y modd hwn o'r blaen, dylid rhoi cyfarwyddyd gofalus er mwyn sicrhau ymbaratoi priodol.

FFURF AR GYFFES A GOLLYNGDOD

Gall yr offeiriad ddarllen un o'r brawddegau canlynol neu frawddegau priodol eraill o'r Ysgrythur

Dywedodd ein Harglwydd Iesu Grist, Dewch ataf fi, bawb sy'n flinedig ac yn llwythog, ac fe roddaf fi orffwystira i chwi.

A dyma air i'w gredu, sy'n teilyngu derbyniad llwyr: Daeth Crist Iesu i'r byd i achub pechaduriaid.

Gall yr offeiriad fendithio'r sawl sy'n edifarhau, gan ddweud Yr Arglwydd a fo yn dy galon ac ar dy wefusau, fel y gelli di gyffesu dy bechodau yn onest ac yn ddidwyll ac adnabod y gwirionedd sy'n dy wneud yn rhydd; yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân. Amen.

Yna mae'r gyffes yn dilyn, gan ddefnyddio'r geiriau hyn neu eiriau priodol eraill

Cyffesaf i Dduw hollalluog, ac o'th flaen di, fy mod wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred, a heb wneud yr hyn y dylwn fod wedi'i wneud. Rwy'n cofio'n neilltuol y pechodau canlynol ...

Am y rhain, a'm holl bechodau eraill na allaf yn awr eu dwyn i gof, mae'n ddrwg gennyf ac rwyf yn wir yn edifarhau; rwy'n benderfynol o fyw bywyd gwell; gofynnaf yn ostyngedig i Dduw faddau imi; gofynnaf am ollyngdod yn ei enw ef, ac am dy help a'th arweiniad di.

Gall yr offeiriad gynnig cyngor ac awgrymu gweithred fer a phriodol o ddiolchgarwch am faddeuant Duw.

Mae'r offeiriad yn rhoi gollyngdod i'r sawl sy'n edifarhau, gan ddefnyddio'r geiriau a ganlyn

Ein Harglwydd Iesu Grist, a roddodd allu i'w Eglwys i ollwng pob pechadur sy'n wir edifeiriol ac yn credu ynddo, o'i fawr drugaredd a faddeuo i ti dy holl gamweddu. A thrwy ei awdurdod a roddwyd i mi, rwy'n rhoi gollyngdod iti oddi wrth dy holl bechodau, yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.

Amen. Diolch a fo i Dduw.

Mae'r offeiriad yn anfon allan y sawl a fo'n edifarhau â'r geiriau hyn neu â geiriau priodol eraill

Ond ffrwyth yr Ysbryd yw cariad, llawenydd, tangnefedd, goddefgarwch, caredigrwydd, daioni, ffyddlondeb, addfwynder a hunan-ddisgyblaeth.

Duw a roddo iti'r gras i gynyddu mewn sancteiddrwydd, i gerdded yn ei ffyrdd ef, ffyrdd gwirionedd a thangnefedd, ac i ddwyn ffrwyth ei Ysbryd yn llawen.

A bendith Duw Hollalluog, y Tad, y Mab a'r Ysbryd Glân, a fo arnat ti ac a arhoso gyda thi yn oes oesoedd. **Amen.**

Mae'r Arglwydd wedi dy ryddhau oddi wrth bechod. Dos mewn tangnefedd; a gweddiä tros of finnau, sy'n bechadur hefyd.

AMLINELLIAD O FFURF AR GYFER Y CYMUN BENDIGAID

1 *Deuwn ynghyd yn Enw'r Arglwydd*

2 *Rhannwn Dangnefedd Duw*

Gras a thangnefedd o fo gyda chwi
oddi wrth Dduw ein Tad a'r Arglwydd Iesu Grist.
A hefyd gyda thi.

3 *Cyhoeddwn Air Duw*

*Darlleniadau o'r Beibl, yn cynnwys Efengyl.
Dylai'r bobl ymateb i'r Gair.*

4 *Gweddïwn gyda'r Eglwys*

Gelwir am ddistawrwydd a chanolbwyntio ar edifeirwch.

**O Dduw trugarog,
yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred:
y mae'n wir ddrwg gennym,
yr ydym yn edifarhau ac yn troi atat ti.
Adnewyddda ein bywydau trwy dy Ysbryd
ar ddelw Iesu Grist ein Gwardedwr,
er gogoniant dy enw sanctaidd. Amen.**

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthych,
maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.
Amen.

Gellir defnyddio'r weithred o edifeirwch yn adran 2 uchod.

5 *Rhoddwn Ddiolch*

Cyflwynir y rhoddion.

Cymer yr offeiriad y bara a'r gwin.

*Defnyddir un o'r GWEDDIAU EWCHARISTAIDD ac wedyn
dywed pawb Weddi'r Arglwydd.*

6 Rhannwn y Rhoddion

Mae'r offeiriad yn torri'r bara.

Corff Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**
Neu Corff Crist, bara'r bywyd. **Amen.**
Neu Corff Crist. **Amen.**

Gwaed Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**
Neu Gwaed Crist, y wir winwydden. **Amen.**
Neu Gwaed Crist. **Amen.**

7 Awn Allan yn Nerth Duw

Gweddi derfynol, [bendith] ac anfon allan.

Gellir defnyddio'r canlynol

Bendigedig fyddo Duw sydd yn ein galw ynghyd.
Molwch yr Arglwydd sydd yn ein gwneud yn un bobl.

Bendigedig fyddo Duw sy'n maddau ein pechod.
Molwch yr Arglwydd sy'n rhoi gobaith a rhyddid.

Bendigedig fyddo Duw y cyhoeddir ei air.
Molwch yr Arglwydd a ddatguddiwyd yn gariad.

Bendigedig fyddo Duw sydd â'i ras yn helaeth.
Molwch yr Arglwydd am y cyfan a fyddwn.

Derbyn, O Arglwydd, ein diolch a'n moliant.
Roedd ein dwylo yn wag nes i ti eu llenwi.

Gwasanaethwn yr Arglwydd.
yn enw Crist. Amen.

*Nodiadau
ar gyfer yr Amlinelliad*

- 1 Ni fwriedir defnyddio'r ffurf hon ar brif weinyddiadau'r Cymun Bendigaid ar y Suliau a'r gwyliau, ond yn achlysurol.
- 2 Rhaid i offeiriad lywyddu dros y gwasanaeth i gyd, er y gall eraill gymryd rhan. Rhaid wrth baratoi gofalus gan yr offeiriad a phawb sy'n cymryd rhan.
- 3 Dylid paratoi'r bara, y gwin a'r llestri ymlaen llaw ond ni ddylid eu gosod ar y Bwrdd cyn y Diolch (5).
- 4 Mae distawrwydd yn briodol mewn gwahanol fannau yn ystod y gwasanaeth, yn enwedig yn ystod Cyhoeddi'r Gair (3), cyn y Gyffes (4), ar ôl y Diolch (5) ac ar ôl rhannu'r Rhoddion (6).
- 5 Dylai'r bobl sefyll ar gyfer yr Efengyl ac ni ddylid newid ystum yn ystod y Diolch (5).
- 6 Gellir defnyddio emynau, caneuon ac yn y blaen fel y bo'n briodol, ond ni ddylid torri ar draws y litwrgi rhwng y Diolch (5) a Thorri'r Bara (6).
- 7 Dylai Gweddi'r Arglwydd fel arfer gael ei defnyddio ar ôl y Diolch (5) ond gellir ei defnyddio yn ystod y Gweddiau (4).
- 8 Gellir defnyddio ffurfiau amrywiol ar gelfyddyd yn ystod yr addoli.
- 9 Yn ôl doethineb yr offeiriad, gellir rhannu'r bara a'r gwin trwy eu trosglwyddo rhwng y rhai sy'n cymuno (ar eu sefyll); os felly, rhaid gofalu bod yr elfennau yn cael eu rhannu yn syml ac yn ddefosiynol. Gellir defnyddio enw bedydd pob cymunwr wrth weinyddu. Dylai unrhyw fara a gwin a gysegrwyd yn ystod y gwasanaeth nad oes ei angen ar gyfer y cymuno, gael ei fwyta a'i yfed ar ôl y rhannu (6) neu'n syth ar ôl y gwasanaeth.
- 10 Gellir dethol gweddiau pwrpasol o litwrgiau awdurdodedig.

TREFN AR GYFER
Y CYMUN BENDIGAID

1984

RHUDELLAU CYFFREDINOL

- 1 Y Cymun Bendigaid, neu'r Offeren, yw'r brif weithred o addoliad Cristionogol. Dylai pawb sydd wedi eu conffirmio gymuno'n gyson ac yn fynych ar ôl ymbaratoad, a hynny'n cynnwys hunan-ymholi yn arwain i edifeirwch a chymod. Cyfrifoldeb yr offeiriad yw dysgu a chynorthwyo ei bobl yn y pethau hyn. Dylai eu hyfforddi sut i arfer cyffes breifat, sydd yn agored i bawb na allant gael sicrhad mewn unrhyw fodd arall fod Duw yn maddau iddynt. (Gweler Atodiad iv).
- 2 Dyletswydd y Cristion yw cyfrannu'n llawen ac yn hael at gynnal addoliad Duw a lledaenu'r Efengyl.
- 3 Sacrament ein cymdeithas yng Nghorff Crist yw'r Offeren; gan hynny, rhybuddied yr offeiriad unrhyw gymunwyr, sydd trwy eu hymddygiad cyhoeddus yn dwyn sarhad ar yr Eglwys, na ddylent dderbyn y Dirgeleddau Sanctaidd nes iddynt wella eu ffordd o fyw. Os anwybyddant y rhybudd, rhodded yr offeiriad yr holl fater gerbron yr esgob, a gweithredu yn ôl ei gyfarwyddyd ef.

TREFN AR GYFER Y CYMUN BENDIGAID

Y PARATOAD

Gellir canu emyn, salm neu anthem.

Penlinio

Yn Enw'r Tad,
a'r Mab,
a'r Ysbryd Glân.
Amen.

Hollalluog Dduw, i ti y mae pob calon yn agored, pob
dymuniad yn hysbys, a phob dirgel yn amlwg; glanha
feddyliau ein calonnau trwy ysbrydoliaeth dy Lân Ysbryd,
fel y carom di yn berffaith, a mawrhau'n deilwng dy Enw
sanctaid; trwy Grist ein Harglwydd.
Amen.

Arglwydd, trugarha. <i>neu</i>	Kyrie, eleison.
Arglwydd, trugarha.	Kyrie, eleison.
Arglwydd, trugarha.	Kyrie, eleison.

Crist, trugarha.	Christe, eleison.
Crist, trugarha.	Christe, eleison.
Crist, trugarha.	Christe, eleison.

Arglwydd, trugarha.	Kyrie, eleison.
Arglwydd, trugarha.	Kyrie, eleison.
Arglwydd, trugarha.	Kyrie, eleison.

Neu

Arglwydd, trugarha wrthym.
Crist, trugarha wrthym.
Arglwydd, trugarha wrthym.

Neu'r Deg Gorchymyn

Ar ôl pob un o'r naw gorchymyn cyntaf dywedir neu cenir
Arglwydd, trugarha wrthym,
a gostwng ein calonnau i gadw'r gyfraith hon.

Ar ôl y degfed gorchymyn dywedir neu cenir
Arglwydd, trugarha wrthym,
ac ysgrifenna'r holl ddeddfau hyn yn ein calonnau,
atolygwn iti.

Duw a ddywedodd

- 1 Myfi yw'r Arglwydd dy Dduw: na fydded iti dduwiau eraill ond myfi.
- 2 Na wna i ti dy hun ddelw gerfiedig, na llun dim sydd yn y nefoedd uchod, nac ar y ddaear isod, nac yn y dŵr o dan y ddaear; na ostwng iddynt, ac na addola hwynt.
- 3 Na chymer enw'r Arglwydd dy Dduw yn ofer.
- 4 Cofia gadw'n sanctaidd y dydd Sabath.
- 5 Anrhydedda dy dad a'th fam.
- 6 Na ladd.
- 7 Na wna odineb.
- 8 Na ladrata.
- 9 Na ddwg gam dystiolaeth yn erbyn dy gymydog.
- 10 Na chwennych ddim sy'n eiddo dy gymydog.

Cyffeswn yn ostyngedig ein pechodau gerbron yr
Hollalluog Dduw.

**Hollalluog Dduw, ein Tad nefol, yr ydym wedi pechu
yn dy erbyn ar feddwl, gair a gweithred, ac yn yr hyn
na wnaethom. Yr ydym yn ddifrifol yn edifarhau ac
mae'n ddrwg gennym am ein holl bechodau. Trugarha
wrthym, drugarocaf Dad; maddau inni'r hyn oll a
aeth heibio; a chaniatâ inni allu byth o hyn allan dy
wasanaethu a'th fodloni mewn newydd-deb buchedd,
er anrhydedd a gogoniant dy Enw; trwy Iesu Grist ein
Harglwydd. Amen.**

Dywed yr offeiriad

Yr Hollalluog Dduw a drugarhao wrthyich: maddau i
chwi, a'ch gwared oddi wrth eich holl bechodau; eich
cadarnhau a'ch nerthu ym mhob daioni; a'ch dwyn i
fywyd tragwyddol; trwy Iesu Grist ein Harglwydd.
Amen.

Gloria in Excelsis (ar y Sul a dyddiau gŵyl)

Sefyll

**Gogoniant yn y goruchaf i Dduw,
ac ar y ddaear tangnefedd, ewyllys da i ddynion.
Moliannwn di, bendithiwn di,
addolwn di, gogoneddwn di,
diolchwn iti am dy fawr ogoniant,
Arglwydd Dduw, Frenin nefol,
Dduw Dad Hollalluog.**

**O Arglwydd, yr unig-genedledig Fab, Iesu Grist;
O Arglwydd Dduw, Oen Duw, Fab y Tad,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd,
trugarha wrthym.**

**Tydi sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd,
derbyn ein gweddi.
Tydi sy'n eistedd ar ddeheulaw Duw Dad,
trugarha wrthym.**

**Oblegid ti yn unig sy'n Sanctaidd;
ti yn unig yw'r Arglwydd;
ti yn unig, O Grist,
gyda'r Ysbryd Glân,
sydd Oruchaf
yng ngogoniant Duw Dad. Amen.**

GWEINIDOGAETH Y GAIR

Yr Arglwydd a fo gyda chwi;
A chyda'th ysbryd dithau.

Colect neu Golectau'r dydd.

Llith or Hen Destament

Eistedd

Dywed y darllynydd
Y darlleniad o ...

Yr Epistol

Dywed y darllynydd
Y darlleniad o ...

Y Salm

Yr Efengyl

Sefyll

Dywed y darllynydd
Gwrandewch yr Efengyl Sanctaidd yn ôl Sant ...
Gogoniant i ti, O Arglwydd.

Ar ôl yr Efengyl
Moliant i ti, O Grist.

Bydd y Bregeth yn dilyn darlleniad yr Efengyl.

Eistedd

Credaf yn un Duw, y Tad Hollalluog,
gwneuthurwr nef a daear,
a phob peth gweledig ac anweledig.

Ac yn un Arglwydd Iesu Grist,
unig-genedledig Fab Duw,
cenedledig gan y Tad cyn yr holl oesoedd,
Duw o Dduw, Llewyrch o Lewyrch,
Gwir Dduw o Wir Dduw,
wedi ei genhedlu, nid wedi ei wneuthur,
yn un hanfod â'r Tad,
a thrwyddo ef y gwnaed pob peth:
yr hwn er ein mwyn ni ddynion,
ac er ein hiachawdwriaeth
a ddisgynnodd o'r nefoedd,
ac a gnawdiwyd trwy'r Ysbryd Glân o Fair Forwyn,
ac a wnaethpwyd yn ddyn,
ac a groeshoeliwyd hefyd drosom dan Pontius Pilat.
Dioddefodd ac fe'i claddwyd,
ac atgyfododd y trydydd dydd yn ôl yr Ysgrythurau,
ac esgynnodd i'r nef,
ac y mae'n eistedd ar ddeheulaw'r Tad.
A daw drachefn mewn gogoniant
i farnu'r byw a'r meirw:
ac ar ei deyrnas ni bydd diwedd.

A chredaf yn yr Ysbryd Glân,
yr Arglwydd, y Bywiawdwr,
sy'n deillio o'r Tad a'r Mab,
yr hwn gyda'r Tad a'r Mab a gydaddolir
ac a gydogoneddir,
ac a lefarodd trwy'r proffwydi.
A chredaf yn Un Eglwys Lân Gatholig ac Apostolig.
Addefaf un Bedydd er maddeuant pechodau.
A disgwyliaf am Atgyfodiad y meirw,
a bywyd y byd sydd i ddyfod.
Amen.

Gostegion Priodas a chyhoeddiadau eraill.

Naill ai

Gall y gweinidog ofyn i'r bobl weddio dros yr Eglwys gyffredinol a'r byd, yr Eglwys leol a'r gymuned, a thros anghenion arbennig. Ar ôl pob anogiad cadwer distawrwydd.

Yna dywedir

Arglwydd, yn dy drugaredd,

Gwrando ein gweddi.

Ar ôl yr anogiad olaf dywedir

Bendithiwn dy Enw sanctaidd am y gras a'r rhinweddau a amlygwyd [*yn ... ac*] yn dy holl Saint: caniatâ i ni, gan ymlawenhau yn eu cymdeithas a chan ddilyn eu hesiamplau da, gael ein gosod gyda hwy ar ddeheulaw dy Fab ar ei ymddangosiad ef a bod yn gyfrannog o'th deyrnas nefol.

Gwrando ni, O Dad nefol,

er mwyn Iesu Grist,

ein hunig Gyfryngwr ac Eiriolwr,

y bo iddo gyda thi a'r Ysbryd Glân

bob anrhydedd a gogoniant, byth heb ddiwedd.

Amen.

Neu

Gellir yn gyntaf gyhoeddi testunau arbennig i weddi a diolch.

Gweddiwn dros holl Eglwys Crist a thros bawb yn ôl eu hangen.

Hollalluog a byth-fywiol Dduw, deisyfwn yn ostyngedig arnat ysbrydoli'n barhaus yr Eglwys gyffredinol ag ysbryd y gwirionedd, undod, a chytgord, fel y gall pawb sy'n cyffesu dy Enw sanctaidd gytuno yng ngwirionedd dy Air sanctaidd, a byw mewn undod a chariad duwiol.

Arglwydd, yn dy drugaredd,

Gwrando ein gweddi.

Dyro ras, O Dad nefol, i'r holl esgobion, offeiriaid a diaconiaid, ac yn enwedig i'th was *E* ein hesgob, fel y gallant trwy eu buchedd a'u hathrawiaeth gyhoeddi dy wir a'th fywiol air, a gweinyddu dy Sacramentau Sanctaidd yn iawn ac yn ddyladwy.

Arglwydd, yn dy drugaredd,
Gwrando ein gweddi.

Dyro i'th holl bobl dy nefol ras, ac yn enwedig i'r gynulleidfa sydd wedi ymgynnull yma; er mwyn iddynt dy wasanaethu'n gywir mewn sancteiddrwydd a chyfiawnder holl ddyddiau eu bywyd.

Arglwydd, yn dy drugaredd,
Gwrando ein gweddi.

Erfyniwn arnat, O Arglwydd, gyfarwyddo â'th ddoethineb nefol y rhai hynny sy'n llywodraethu cenedloedd y byd, fel y llywodraethir dy bobl yn ffyddlon ac yn uniawn; bendithia dy wasanaethyddes *Elisabeth ein Brenhines*, a phob un sy'n dwyn awdurdod *dani*.

Arglwydd, yn dy drugaredd,
Gwrando ein gweddi.

O'th ddaioni, Arglwydd, cynorthwya a chysura bawb sydd mewn trallod, tristwch, angen, afiechyd, neu ryw adfyd arall,

[Yma gellir cyfeirio at gleifion wrth eu henwau.]

gan roddi iddynt ymwared dedwydd o'u holl gystuddiau.

Arglwydd, yn dy drugaredd,
Gwrando ein gweddi.

Cyflwynwn i'th ofal grasol, O Arglwydd, dy holl weision
a ymadawodd â'r fuchedd hon yn dy ffydd di a'th ofn,
[Yma gellir cyfeirio at rai ymadawedig wrth eu henwau.]
gan erfyn arnat ganiatáu i ni gyda hwy fythol oleuni a
thangnefedd.

Arglwydd, yn dy drugaredd,
Gwrando ein gweddi.

Yn olaf, bendithiwn dy Enw sanctaidd am y gras a'r
rhinweddau a amlygwyd *[yn ... ac]* yn dy holl Saint.
Caniatâ i ni, gan ymlawenhau yn eu cymdeithas a chan
ddilyn eu hesiamplau da, gael ein gosod gyda hwynt
ar ddeheulaw dy Fab ar ei ymddangosiad ef a bod yn
gyfrannog o'th deyrnas nefol.

Gwrando ni, O Dad nefol,
er mwyn Iesu Grist,
ein hunig Gyfryngwr ac Eiriolwr,
y bo iddo gyda thi a'r Ysbryd Glân
bob anrhydedd a gogoniant,
byth heb ddiwedd.
Amen.

Tangnefedd yr Arglwydd a fo bob amser gyda chwi;
A chyda'th ysbryd dithau.

Yr Offrymiad

Gellir adrodd un o'r brawddegau.

Gellir canu emyn, salm neu anthem.

Dygir offrymau'r bobl at yr offeiriad a'u cyflwyno wrth yr allor.

Gosodir y bara a'r gwin ar yr allor gan yr offeiriad.

Rhof i ti aberth diolch a galw ar enw'r Arglwydd. Talaf
fy addunedau i'r Arglwydd ym mhresenoldeb ei holl
bobl. *Salm 116: 17, 18*

Offrymaf finnau yn ei deml aberthau llawn gorfoledd :
canaf, canmolaf yr Arglwydd. *Salm 27: 6*

Rhowch i'r Arglwydd anrhydedd ei enw : dygwch
offrwm a dewch i'w gynteddoedd. *Salm 96: 8*

Yr wyf yn ymbil arnoch, frodyr, ar sail tosturiaethau
Duw, i'ch offrymu eich hunain yn aberth byw, sanctaidd
a derbyniol gan Dduw. Felly y rhowch iddo addoliad
ysbrydol. *Rhufeiniaid 12: 1*

Gan fod gennym, felly, archoffeiriad mawr sydd wedi
mynd drwy'r nefoedd, sef Iesu, Mab Duw, gadewch
inni nesáu mewn hyder at orsedd gras, er mwyn derbyn
trugaredd a chael gras yn gymorth yn ei bryd.

Hebreaid 4: 14, 16

Felly boed i'ch goleuni chwithau lewyrchu gerbron
dynion, nes iddynt weld eich gweithredoedd da chwi a
gogoneddu eich Tad, yr hwn sydd yn y nefoedd.

Mathew 5: 16

Yna gellir dweud

Oddi wrthyt ti y daw pob peth;
Ac o'th law dy hun y rhoddwn i ti.

Y Weddi Ewcharistaidd

Yr Arglwydd a fo gyda chwi;
A chyda'th ysbryd dithau.

Dyrchefwch eich calonnau;
Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'n Harglwydd Dduw;
Addas a chyfiawn yw gwneuthur hynny.

Yna dywed yr offeiriad

Cwbl addas a chyfiawn a'n rhwymedig ddyled, yw bob
amser ac ym mhob lle ddiolch i ti, Arglwydd, Sanctaidd
Dad, Hollalluog, Dragwyddol Dduw.

Ar y Sul, ac eithrio pan geir Rhagymadrodd Priod o Atodiad 1

Trwy Iesu Grist ein Harglwydd, sydd trwy ei angau ei
hun wedi dinistrio angau, a thrwy ei atgyfodiad i fywyd
wedi adfer inni fywyd tragwyddol.

Gan hynny gydag Angylion ac Archangylion, a chyda holl
gwmpeni nef, y moliannwn ac y mawrhawn dy Enw
gogoneddus, gan dy foliannu'n wastad a dywedyd:

**Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd Dduw'r Lluoedd,
nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Gogoniant a fo i ti, O Arglwydd goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn Enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchafion.**

Penlinio

Y gogoniant, y mawl a'r diolch a fo i ti, Hollalluog
Dduw, ein Tad nefol, creawdwr a chynhaliwr pob peth
a gwneuthurwr dyn ar dy ddelw dy hun. Rhoddaist dy
unig Fab Iesu Grist i gymryd ein natur ni ac i ddioddef
angau ar y Groes er ein prynedigaeth. Gwnaeth yno yr
unig aberth perffaith a chyflawn dros bechodau'r holl fyd;
ordeiniodd hefyd, a gorchymyn yn ei Efengyl Sanctaidd
gadw ohonom, goffa gwastadol am ei angau gwerthfawr
hwnnw, nes ei ddyfod drachefn.

Gan hynny, O Dad trugarog, erfyniwn arnat sancteiddio
â'th Ysbryd Glân dy roddion hyn o Fara a Gwin, fel
y gallwn ni, o'u derbyn yn ôl ordinhad sanctaidd dy
Fab a'n Gwardwr Iesu Grist, fod yn gyfrannog o'i
werthfawrocaf Gorff a'i Waed:

Yr hwn y nos y bradychwyd ef, a gymerodd Fara
[Yma cymer yr offeiriad y Bara i'w ddwylo.]
ac wedi iddo ddiolch, fe'i torrodd a'i rodde i'w
ddisgyblion, gan ddywedyd, Cymerwch, bwytewch; hwn
yw fy Nghorff a roddir drosoch: Gwnewch hyn er cof
amdanaf.

Yr un modd wedi swper fe gymerodd y Cwpan
[Yma cymer yr offeiriad y Cwpan i'w ddwylo.]
ac wedi iddo ddiolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan
ddywedyd, Yfwch o hwn bawb, oblegid hwn yw fy
Ngwaed o'r Cyfamod Newydd a dywelltir drosoch a
thros lawer er maddeuant pechodau: Gwnewch hyn,
gynifer gwaith yr yfwch ef, er cof amdanaf.

Am hynny, O Arglwydd a nefol Dad, gan goffâu
dioddefaint bendigedig, atgyfodiad nerthol, a dyrchafael
gogoneddus dy anwylaf Fab, megis y gorchmynnodd ef
i ni, a chan lawenhau yn rhodd yr Ysbryd Glân drwyddo
ef, a hefyd gan ddisgwyl ei ddyfodiad drachefn mewn
gallu a gogoniant mawr, yr ydym ni dy weision, gyda'th
holl bobl sanctaidd, yn gosod gerbron dy Ddwyfol
Fawredd y Bara hwn, bara'r bywyd tragwyddol, a'r
Cwpan hwn, cwpan iachawdwriaeth dragwyddol.

Ac erfyniwn arnat dderbyn ein haberth hwn o foliant
a diolch a rhoddi i ni ac i'th holl Eglwys faddeuant o'n
pechodau a phob doniau eraill o'i ddioddefaint ef. A
gweddiwn am i bawb ohonom sy'n gyfrannog o'r Cymun
bendigaid hwn gael ein diwallu â'th ras a'th fendith
nefol, a'n cyfrif yng nghwmni gogoneddus dy saint.

Trwy Iesu Grist ein Harglwydd, y bo trwyddo ef, ynddo
ef, a chydag ef, yn undod yr Ysbryd Glân, bob anrhydedd
a gogoniant i ti, O Dad Hollalluog, dros yr holl oesoedd
byth heb ddiwedd.

Amen.

Mae'r offeiriad yn torri'r Bara, gan ddweud

Y Bara yr ydym yn ei dorri;
Onid cymun Corff Crist ydyw?
Yr ydym ni sy'n llawer yn un Bara, un Corff;
Oblegid yr ydym oll yn gyfrannog o'r un Bara.

Yna gellir dweud

Nid ydym yn rhyfygu dyfod at dy fwrdd di yma,
Arglwydd trugarog,
gan ymddiried yn ein cyfiawnder ein hunain,
eithr yn dy aml a'th ddirfawr drugareddau di.
Nid ydym ni'n deilwng
gymaint ag i gasglu'r briwsion dan dy fwrdd di,
eithr yr un Arglwydd wyt ti,
a pherthyn i ti drugarhau'n wastad.
Caniatâ i ni, gan hynny, Arglwydd grasol,
felly fwyta cnawd dy annwyl Fab Iesu Grist,
ac yfed ei waed ef,
fel y trigom byth ynddo ef,
ac yntau ynom ninnau.
Amen.

Yna gellir dweud yma neu yn ystod y Cymun

Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd,
trugarha wrthym.

Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd,
trugarha wrthym.

Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd,
dyro inni dy dangnefedd.

Y Cymun

Megis y dysgodd ein Hiachawdwr Iesu Grist ni,
yr ydym yn cofn yn dywedyd

**Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw;
deled dy deyrnas;
gwneler dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol.
A maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.**

**Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd.
Amen.**

Dewch yn nes a derbyniwch Gorff a Gwaed ein
Harglwydd Iesu Grist a roddwyd drosoch, ac
ymborthwch arno yn eich calonnau trwy ffydd gan
roddi diolch.

*Derbyn yr offeiriad y Cymun Bendigaid a gweinyddir y Sacrament
â'r geiriau hyn*

Corff Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**

Gwaed Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**

*Os oes angen am gysegriad ychwanegol, defnyddir y ffurf yn
Atodiad II.*

*Mae'r offeiriad, a'r sawl o'r cymunwyr a alwo ato, yn bwyta ac
yn yfed yr hyn sy'n weddill o'r elfennau cysegredig nad oes mo'u
heisiau at gymuno, a glanheir y llestri.*

Gellir canu emyn tra gwneir hyn.

Gall yr offeiriad ddarllen adnod neu adnodau o'r salm briod.

Diolchwch i'r Arglwydd, oblegid graslon yw ef;
Oherwydd ei drugaredd sy'n dragwydd.

Naill ai

Hollalluog a thragwyddol Dduw, yr ydym yn diolch i ti am ymborth ysbrydol Corff a Gwaed dy Fab, ein Hiachawdwr Iesu Grist, a roddaist i ni yn y dirgeleddau sanctaidd hyn, gan ein sicrhau o'th raslonrwydd a'th ddaioni i ni sy'n aelodau o gorff dirgel dy Fab, a thrwy obaith yn etifeddion dy deyrnas dragwyddol.

Gan hynny, yr ydym yn offrymu ac yn cyflwyno i ti, O Arglwydd, ein hunain, ein heneidiau a'n cyrff, i fod yn aberth rhesymol, sanctaidd a bywiol i ti; gan ddeisyf arnat ein cadw trwy dy ras yn y gymdeithas sanctaidd hon, a'n galluogi i gyflawni'r holl weithredoedd da hynny y darperaist i ni rodio ynddynt; trwy Iesu Grist ein Harglwydd, y bo iddo gyda thi a'r Ysbryd Glân bob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

Amen.

Neu

Hollalluog Dduw, diolchwn i ti am ein porthi â Chorff a Gwaed dy Fab Iesu Grist, trwy'r hwn yr offrymwn ein heneidiau a'n cyrff yn aberth bywiol i ti. Anfon ni allan yn nerth dy Ysbryd i fyw ac i weithio er mawl a gogoniant i'th Enw.

Amen.

Y GOLLWNG

Yr Arglwydd a fo gyda chwi;
A chyda'th ysbryd dithau.

Yna gall yr offeiriad ddweud

[Tangnefedd Duw,
sydd uwchlaw pob deall,
a gadwo eich calonnau a'ch meddyliau
yng ngwybodaeth a chariad Duw,
a'i Fab Iesu Grist ein Harglwydd;
a]

Bendith Duw Hollalluog,
y Tad, y Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad.
Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd;
Yn Enw Crist.
Amen.

ATODIADAU

i

RHAGYMADRODDION PRIOD

Tymor Adfent

Am iti roddi iachawdwriaeth i ddynolryw trwy ddyfodiad dy Fab ein Gwardwr Iesu Grist, trwy'r hwn y gwneir pob peth yn newydd gennyf pan ddaw drachefn mewn gogoniant i farnu'r byd.

Dydd Nadolig Crist a hyd Noswyl yr Ystwyll

Am i ti roddi Iesu Grist dy un Mab i'w eni ar gyfenw i'r amser yma drosom ni, yr hwn, trwy weithrediad yr Ysbryd Glân, a wnaed yn wir ddyn o sylwedd y Forwyn Fair ei fam, ac yntau heb ddim pechod, i'n glanhau ni oddi wrth bob pechod.

Yr Ystwyll, a'r saith diwrnod canlynol; a hefyd ar Wyl y Gweddnewidiad

Trwy Iesu Grist ein Harglwydd, a amlygodd ei ogoniant yn sylwedd ein cnawd marwol ni, fel y dygai ni allan o dywyllwch i'w oleuni gogoneddus ef.

Dydd Mercher y Lludw ac ar ddyddiau gwaith hyd dymor y Dioddefaint

Trwy Iesu Grist ein Harglwydd a demtiwyd ym mhob modd fel ninnau, ond eto na phechodd, a thrwy ei ras ef y mae inni'r gallu i orchfygu ein temtasiynau.

Tymor y Dioddefaint

Trwy Iesu Grist ein Harglwydd, a gaed mewn dull fel dyn, ac a'i dibrisiodd ei hun, gan fod yn ufudd hyd angau, ie, angau'r Groes, fel, wedi ei ddyrchafu oddi ar y ddaear, y tynnai bawb ato ei hun.

Dydd y Pasg a hyd Noswyl y Dyrchfael yn gynhwysol

Ond yn bennaf yr ydym yn rhwymedig i'th foliannu am Atgyfodiad gogoneddus dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd: oblegid ef yw'r gwir Oen Pasg a offrymwyd drosom, ac sydd wedi dwyn ymaith bechod y byd; yr hwn trwy ei angau ei hun a ddinistriodd angau, a thrwy ei atgyfodiad i fywyd a adferodd inni fywyd tragwyddol.

Dydd Y Dyrchfael a hyd Noswyl y Pentecost yn gynhwysol

Trwy dy anwylaf Fab Iesu Grist ein Harglwydd, a ymddangosodd yn eglur i'w holl Apostolion, wedi ei Atgyfodiad gogoneddus, ac yn eu golwg a esgynnodd i'r nef, i baratoi lle i ni; fel, lle y mae ef, yno yr esgynnwn ninnau hefyd, a theyrnasu gydag ef mewn gogoniant.

Dydd y Pentecost a'r chwe diwrnod canlynol

Naill ai

Trwy Iesu Grist ein Harglwydd, y daeth yr Ysbryd Glân, ar gyfenw i'r amser yma, yn ôl ei gywiraf addewid, o'r nef â sŵn mawr disymwth, fel gwynt nerthol, ar wedd tafodau o dân, yn disgyn ar yr Apostolion, i'w dysgu hwynt, ac i'w harwain i bob gwirionedd; gan roddi iddynt ddawn amryw ieithoedd, a hefyd hyder a sêl angerddol i bregethu'r Efengyl yn ddyfal i'r holl genhedloedd; ac oblegid hyn dygwyd ni allan o dywyllwch a chyfeiliorni i'th oleuni eglur ac i wir adnabyddiaeth ohonot ti a'th Fab Iesu Grist.

Neu

Trwy Iesu Grist ein Harglwydd, yr hwn, wedi iddo esgyn i'r uchelder, ac eistedd ar ddeheulaw dy Fawredd, a dywalltodd ar yr Eglwys dy Ysbryd Glân: fel, trwy rym ei ogoniant, y gallai'r holl fyd offrymu i ti aberth moliant.

Sul y Drindod yn unig

Sydd gyda'th unig-genedledig Fab a'r Ysbryd Glân yn un Duw, un Arglwydd, mewn Trindod o Bersonau ac mewn Undod Sylwedd; oblegid yr hyn yr ydym yn ei gredu am dy ogoniant, O Dad, hynny yr ydym yn ei gredu am y Mab, ac am yr Ysbryd Glân, heb unrhyw wahaniaeth nac anghydraddoldeb.

Gwyliau Cyflwyniad Crist yn y Deml a'r Cyfarchiad, a Gwyliau Mair Forwyn Fendigaid

Am iti roddi Iesu Grist, dy unig Fab, i'w eni er ein hiachawdwriaeth; yr hwn, trwy weithrediad yr Ysbryd Glân, a wnaed yn wir ddyn o sylwedd y Forwyn Fair ei fam, ac yntau heb ddim pechod, i'n glanhau ni oddi wrth bob pechod.

Gwyliau Saint a chanddynt Wasanaeth a Rhagymadrodd Priod fel a benodir yn y Calendr

ac eithrio Gwyliau Cyflwyniad Crist yn y Deml a'r Cyfarchiad, Gwyliau Mair Forwyn Fendigaid, Gŵyl Fihangel a Gwyliau yn Wytheidiau'r Nadolig a'r Dyrchafael

Am i ti amlygu gras Iesu Grist yn dy holl Seintiau a eglurodd dy ogoniant yn eu bywyd, ac sydd mewn cymdeithas â ni yn offrymu diolch a moliant i ti.

Wrth goffáu'r ymadawedig gellir defnyddio Rhagymadrodd Priod y Sul.

ii FFURF CYSEGRIAD YCHWANEGOL

Os na bydd digon o fara wedi ei gysegru, fe ddychwel yr offeiriad at yr allor, a chan gymryd bara, fe ddywed

O Dad, hollalluog a byth-fywiol Dduw, gwranddo ein gweddi a'n diolch a offrymwn trwy Iesu Grist ein Harglwydd: yr hwn y nos y bradychwyd ef, a gymerodd Fara, ac wedi iddo ddiolch, fe'i torrodd a'i roddi i'w ddisgyblion, gan ddywedyd: Cymerwch, bwytwch; hwn yw fy Nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf.

Os bydd angen cysegru gwin hefyd, fe gymer yr offeiriad win, a dweud

Yr un modd wedi swper fe gymerodd y Cwpan, ac wedi iddo ddiolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddywedyd: Yfwch o hwn bawb, oblegid hwn yw fy Ngwaed o'r Cyfamod Newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: Gwnewch hyn, gynifer gwaith yr yfwch ef, er cof amdanaf.

I fendithio'r Cwpan yn unig, fe ddywed yr offeiriad

O Dad, hollalluog a byth-fywiol Dduw, gwranddo ein gweddi a'n diolch a offrymwn trwy Iesu Grist ein Harglwydd; oherwydd y nos y bradychwyd ef, cymerodd y Cwpan, ac wedi iddo ddiolch, fe'i rhoddodd i'w ddisgyblion gan ddywedyd: Yfwch o hwn bawb, oblegid hwn yw fy Ngwaed o'r Cyfamod Newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: Gwnewch hyn, gynifer gwaith yr yfwch ef, er cof amdanaf.

- 1 Gorchuddir y Bwrdd Sanctaidd â lliain gwyn glân.
- 2 Mae'r bara a'r gwin i'w darparu gan wardeniaid yr eglwys ar draul y plwyf. Dylid sicrhau bara gwenith, lefeinllyd neu groyw, a gwin grawnwin pur, a gellir ychwanegu ato ychydig o ddŵr.
- 3 Yr esgob biau'r hawl i fod yn weinyddwr yr Offeren ac i bregethu, a phan nad yw'n gweinyddu, ef sydd i ddatgan y Gollyngdod a'r Fendith.
- 4 Mor bell ag y bo modd, dylai'r gweinyddwr fod yn amlwg fel llywydd yr holl Offeren, er mwyn pwysleisio undod y gwasanaeth.
- 5 Pan fo diacon yn bresennol, dylai ddarllen yr Efengyl a chynorthwyo i weinyddu'r Sacrament, ac fe all, os bydd angen, arwain yr Ôl-Gymun. Gall diacon weinyddu'r Cymun Bendigaid o'r Cymun cadw.
- 6 Gall diacon neu Ddarllenydd ddweud y rhannau hynny a ddymunir o'r gwasanaeth hyd ddiwedd yr Ymbiliad (ac eithrio'r Gollyngdod).
- 7 O fewn terfynau rheoliadau'r Eglwys yng Nghymru gall llygwr gynorthwyo yng ngweinyddiad y Cymun Bendigaid. Yn ôl doethineb yr offeiriad plwyf gall llygwyr ddarllen y Llith o'r Hen Destament a'r Epistol ac arwain yr Ymbiliad.
- 8 Pan na fo Gweinidogaeth y Sacrament i ddilyn Gweinidogaeth y Gair, diweddir y gwasanaeth â Gweddi'r Arglwydd a'r Gras.
- 9 Ar ddyddiau gwaith nad ydynt yn Ddyddiau Gŵyl, gellir hepgor y Salm a naill ai'r Llith o'r Hen Destament neu'r Epistol.

- 10 Mae'r cyfarwyddiadau, *Sefyll, Penlinio, Eistedd* yn dangos pa osgo corff sy'n briodol ar wahanol adegau yn y gwasanaeth.
- 11 Gellir dweud neu ganu rhannau priodol o'r gwasanaeth.
- 12 Cymeradwyir distawrwydd yn gyfle i atgofio, yn arbennig cyn y Gyffes Gyffredinol ac yn union ar ôl Cymun y bobl.

Rhoddodd ein Harglwydd Iesu Grist allu i'w Eglwys i faddau pechodau yn ei Enw. Arferir y weinidogaeth hon gan esgobion ac offeiriaid. Gellir rhoddi gollyngdod yn gyffredinol, fel yng ngwasanaethau cyhoeddus yr Eglwys, neu'n unigol a phreifat. Adeg y Diwygiad gadawyd yn y Llyfr Gweddi Gyffredin, ac yn ei ffurfiau diwygiedig diweddarach, yr arferiad o gyffesu gerbron offeiriad, dan sêl cyfrinach. Mae cyffes yn agored i bob Cristion. Trwy'r weinidogaeth hon gall y sawl na fedr lonyddu ei gydwybod gael sicrhad, os yw'n edifeiriol, fod Duw yn maddau. Yma hefyd, mae cyfle i geisio cyfarwyddyd mewn amheuaeth neu anhawster. Mae'r gweddïau, y darlleniadau a'r defosiynau y gall yr offeiriad ofyn i'r edifeiriol eu defnyddio yn fynegiant priodol o'i ddiolchgarwch i Dduw ac o'i fwriad i beidio â phechu mwyach.

Os bydd amser ac amgylchiadau'n caniatáu a'r edifeiriol heb gyffesu yn y modd hwn o'r blaen, dylid ei hyfforddi ym mha fodd i ymbaratoi.

Gall yr offeiriad yn gyntaf fendithio'r edifeiriol, gan ddweud

Yr Arglwydd a fo yn dy galon ac ar dy wefusau, fel y gelli'n wirioneddol gyffesu, dy bechodau, Yn Enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân. **Amen.**

Cyffesa'r edifeiriol, yn y ffurf ganlynol, neu gyffelyb

Cyffesaf i Dduw Hollalluog, ac yn dy ŵydd di, fy mod wedi pechu o'm bai fy hun. Yr wyf yn cofio'n neilltuol y pechodau canlynol ...

Am y rhain, a'm holl bechodau eraill na allaf yn awr eu dwyn i gof, mae'n wir ddrwg gennyf; yr wyf yn benderfynol na phechaf eto, ac yr wyf yn gofyn i Dduw yn ostyngedig am faddeuant, ac i tithau am gyngor a gollyngdod yn ei Enw ef.

Gall yr offeiriad yn awr roi cyngor, os bydd angen, a gofyn i'r edifeiriol ddefnyddio defosiwn priodol.

Fe rydd yr offeiriad ollyngdod i'r edifeiriol â'r geiriau hyn

Ein Harglwydd Iesu Grist, a roddodd allu i'w Eglwys i ollwng pob pechadur sy'n edifeiriol ac yn credu ynddo, o'i fawr drugaredd a faddeuo i ti dy holl gamweddau. A thrwy ei awdurdod a roddwyd i mi yr wyf yn dy ollwng di o'th holl bechodau, Yn Enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.

Amen. I Dduw y byddo'r diolch.

Gall yr offeiriad fendithio'r edifeiriol, a diweddu gan ddweud

Yr Arglwydd a dynnodd ymaith dy bechod.
Dos mewn tangnefedd; a gweddïa dros of fi;
yr wyf finnau'n bechadur hefyd.

CYDNABYDDIAETHAU

Ffur ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004 © Hawlfraint Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004 a Chorff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru 1984.

Cedwir pob hawl. Ni ellir atgynhyrchu, na chadw ar system adfer, unrhyw ran o'r cyhoeddiad hwn na'i drosglwyddo mewn unrhyw ddull na thrwy unrhyw gyfrwng electronig, mecanyddol, llungopio, recordio neu fel arall, heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw oddi wrth ddeiliad yr hawlfraint priodol, ac eithrio fel y caniateir isod.

Ni ellir atgynhyrchu rhannau sylweddol o ddeunydd hawlfraint sy'n eiddo i Wasg yr Eglwys yng Nghymru o fewn telerau unrhyw drwydded a roddwyd gan y Copyright Licensing Agency Limited na'r Publishers Licensing Society Limited.

Defnyddir y canlynol trwy ganiatâd:

Testunau o'r *Beibl Fersiwn Safonol Newydd Diwygiedig* © 1989, 1995, Adran Addysg Gristnogol, Cyngor Cenedlaethol Eglwysi Crist, Unol Daleithiau America. Cedwir pob hawl;

Dyfyniadau o'r *Beibl Cymraeg Newydd a'r Beibl Cymraeg Newydd Diwygiedig 2004* © Y Gymdeithas Feiblaidd Frytanaidd a Thramor;

Y weddi 'Generous God' © Westcott House;

Darnau o *Llyfr Gwasanaethau Eraill Eglwys Anglicanaidd Canada*, © Synod Gyffredinol Eglwys Anglicanaidd Canada 1985;

Gloria in Excelsis, Credo Nicea, Sanctus a Benedictus, Agnus Dei a Gweddi'r Arglwydd, © yr Ymgynghoriad Rhyngwladol ar Destunau Saesneg 1970, 1971, 1975, ac Ymgynghoriad Litwrgaidd yr Iaith Saesneg 1988;

Colect 3 yn Atodiad IV, atgynhyrchwyd o'r *Llyfr Gweddi Gyffredin*, (ECUSA) 1979;

Common Worship: Gwasanaethau a Gweddiâu ar gyfer Eglwys Loegr, hawlfraint © Cyngor yr Archesgobion 2000, atgynhyrchir darnau trwy ganiatâd;

Darnau o'r *Alternative Service Book* a *Patterns for Worship: A Report by the Liturgical Commission*, © Cyngor Archesgobion Eglwys Loegr 1980 and 1989;

Gweddi Ewcharistaidd 5: hawlfraint Eglwys Esgobol yr Alban 1982, defnyddiwyd trwy ganiatâd.

Lluniwyd *Trefn ar gyfer y Cymun Bendigaid* gan Gomisiwn Sefydlog Ymgynghorol Litwrgi yr Eglwys yng Nghymru. Wrth baratoi'r Drefn, fe ystyriodd y Comisiwn amrywiaeth eang o ddeunydd ac mae'n cydnabod y cymorth a'r budd a gafwyd o wneud hynny. Mae rhannau sylweddol o destun y Drefn, a'r Drefn fel cyfanwaith, yn waith gwreiddiol y Comisiwn. Mae'r Eglwys yng Nghymru wedi gwneud pob ymdrech i sicrhau a hysbysu deiliaid hawlfraint pob gwaith a atgynhychir yn y Drefn, ac i gael eu caniatâd i ddefnyddio'r cyfryw weithiau. Fodd bynnag, os esgeuluswyd unrhyw waith, a thorri hawlfraint trwy ei ddefnyddio heb ganiatâd, mae'r Eglwys yng Nghymru am ymddiheuro, ac ar ôl cael ei hysbysu am y cyfryw amryfusedd, bydd yn cywiro hynny mewn ailargraffiadau o'r Drefn.

ATGYNHYRCHU

Gellir atgynhychu rhan sylweddol o'r *Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid* heb ganiatâd ysgrifenedig Gwasg yr Eglwys yng Nghymru a heb dâl, ar yr amod na werthir copïau ac na chynhychir mwy na 500 copi a bod enw'r plwyf, y gadeirlan neu'r sefydliad yn cael ei nodi ar y clawr neu'r dudalen flaen gyda'r dyddiad a disgrifiad o'r gwasanaeth, a chan gynnwys y gydnabyddiaeth a ganlyn:

Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r *Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004* hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004.

Os bydd plwyf'n dymuno atgynhychu rhan sylweddol o'r *Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid* ar gyfer achlysuron eraill, bydd yn rhaid gofyn ymlaen llaw am ganiatâd oddi wrth:

Gwasg yr Eglwys yng Nghymru,
39 Heol y Gadeirlan, Caerdydd CF11 9XF.